

Назиржон НАЗАРОВ
(Меҳрий)

КИПРИКДАГИ ЁШ

«Фаргона нашриёти»
2006 йил

84(59)6-5 Ўзбекистон Республикаси — ШЕЪРЛАР

Кўнглимдаги гаплар

Мен, кўплар қатори, Назиржон Назаровнинг узоқ йиллар давомидаги мухлисиман.

Назиржоннинг бетакрор қўшиқлари кириб бормаган бирорта хонадон, бирорта кўнгил бўлмаса керак. Назиржон Назаров ўзбек қўшиқчилигида мактаб яратган беназир ҳофизлардандир.

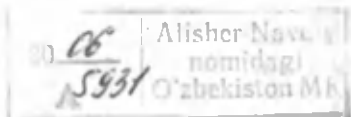
Унинг яратган қўшиқлари йиллар мобайнида маънавий истеъмолдан тушиб қолгани йўқ. Ушбу кунда ҳам, қирқ йил аввалгидек, инсонларга илоҳий роҳат, фароғат улашиб келмоқда. Албатта, бунинг сирлари кўп. Бироқ, шу сирлардан бири ўзи яратган куйларига пухта, бадий юксак, гўзал аҳлоққа эга бўлган шеърларни танлай билишида бўлса керак, деб ўйлардим.

Ўйларим бежиз эмас экан. Қўлимда Меҳрийнинг шеърлари... Ўқиб тўлқинланиб кетдим. Шеърлари ўзига ўхшаган содда, ифодалар содда, лекин, маънолари теран. Бадийяти сержило. Қани эди, ҳамма шоирларга ҳам насиб этаверса бу соддалик.

Назиржон Назаровнинг шеърлари ҳам қўшиқлари каби қалбларни забт этишини яратгандан тилаб қоламан.

NO 32029
091

Ўзбекистон халқ шоири
Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ.

СОАТИМНИ ЕЧИБ ҚҰЙДИМ

*Ҳаёт завқи ўйнаб оқар шарқироқ сойда,
Жилоланиб кўринади балқиган ойда.
Булбулларнинг овозидан жўшиб кетаман,
Қўшнаё бўлиб қувончимни қўшиб айтаман.*

*Қадамимга боғу чаман ташлар поёндоз,
Қўёш порлаб диёримга беради пардоз.
Гўзалликлар бошланади менинг юртимдан,
Ҳақлигига эътироз йўқ сўраманг кимдан.*

*Олкишлайман қулиб турган шундай маконни,
Ризқ-рўзим, бахту иқбол, меҳр ила жонни.
Шукур дейман шу Ватанда ўсганим боис,
Илк қадамни бу тупроққа босганим боис.*

*Отим чайир учиб борар яшин сингари,
Алпларнинг тулпоридан қолмайин нари.
Эркин қушман, армон билан боқмайман энди,
Соатимни ечиб қўйдим тақмайман энди...*

ТОНГ

*Сехрли тонг, феруза осмон,
Чайқалади нафис майсалар,
Олтин сирга қулоқларида,
Оппоқ нурга чўмилар улар.
Турфаранг боғ, тоғлар ортидан,
Қуёш кулиб боқади аста.
Кўз етмаган олис қорлардан,
Келган сувлар шарқирар пастда.
Мен уларнинг тенгсиз суратин,
Мусаввирдек қалбга соламан.
Таърифига тополмай бир сўз,
Хижолатдан унсиз қоламан.
Шу тумордай дилкаш табиат,
Ватанимнинг битта парчаси.
Оқиб турсин томирларимда,
Диёр меҳри, тонгнинг нафаси.
Сехрли тонг, феруза осмон,
Чайқалади нафис майсалар,
Олтин сирга қулоқларида,
Оппоқ нурга чўмилар улар.*

ҲОЛ

*Майин шаббаданинг кафтида қулган
Гулларга термилиб ҳузур қиламан.
Уларнинг сеҳрли гулгун кўзида
Юлдузларга чўмган тунни кўраман.*

*Ой порлаб туради ҳурлар бағрида,
Осмон чаманидан лаззат олар жон.
Чор тараф бағридан келади садо,
Бу сенинг Ватанинг қувонгин-қувон.*

*Қувонмай бўларми яшнаб турса у,
Дилиннга шеърят чўгини солса.
Энг оғир дамларда тоғдек суюянчиқ,
Бошингда соябон бўлиб туролса.*

*Бу менинг жаннатим – гуллар кўзида,
Тенгсиз порлаб турган қиёссиз жамол.
Шу жамол ҳуснига минг ҳусн қўшиб,
Ошиқлар қалбини мафтун этган ҳол.*

САДОҚАТ

*Йўллар яхши бўлса, қадамлар яхши,
Қадамлар яхшидур, одамлар яхши.
Ҳаво яхши, демак, олмаю анор,
Баҳорнинг элчиси бодомлар яхши.*

*Ҳаётда неки бор чамбарчас боғлиқ,
Бири иккинчисиз мазмунсиз дунё.
Гар қуёш чиқмайин қолса оламга,
Ўзинг қиёматдан сақлагин Худо.*

*Донишлик – Ватандан айро тушмаслик,
Тупрогин минг ўпиб яшамоқ шараф.
Субҳидам чоғида қўлингиз очиб,
Юртга омад тиланг қиблага қараб.*

ЎЗИНГДАН АЙИРМА ВАТАНИМ...

*Гулларга термилиб тураман,
Ҳаётнинг гаштини сураман,
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Боғ ранглар қўйнида жилвагар,
Булбул ёр бошидан айланар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Қўшиқлар куйлайди ёмғирлар,
Лолага бурканар тоғ, қирлар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Шалола берилиб чалар соз,
Майсалар тебраниб қилар ноз.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Ариқлар лабида ялпизлар,
Бўйидан маст бўлар ҳур қизлар.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Мен қайга боқмайин ўша Сен,
Дунёда тенги йўқ гўша Сен.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

*Ўзингдан айирма, Ватаним,
Тузингдан айирма, Ватаним.
Қалбимда бир жаннат кўраман,
Бу жаннат меники-меники...*

УМИДИМНИНГ ТАГЛАРИДА ҚОР

*Умидимнинг тагларида қор,
Қўшиқ куйлаб, рақс этар булоқ.
Жилоланиб бир денгиз оқар,
Осмонида порлаган чироқ.*

*Умидимнинг тагида баҳор,
Дарахтларнинг шохлари бодроқ.
Булбул, қумри чақ-чақларидан
Яшнаб турар оромижон бағ.*

*Умидимнинг тагларида сой,
Дарё оқар шўхчан, наволи.
Ой, юлдузлар сузар бағрида,
Келинчакдай нозли, иболи.*

*Қай тарафга боқса умидим,
Кулиб турар гўзаллик шадон,
У малак, ҳур, парирўй бўлиб,
Ҳузуримга югурар жонон.*

*Ушбу жонон-пари, ҳур, малак,
Ватанимнинг эртанги Танги.
Орзуларим гулга ўраган
Унинг ишқи, жилоси ранги.*

*Умидимнинг тагларида қор,
Қўшиқ куйлаб, рақс этар булоқ.
Жилоланиб бир денгиз оқар,
Осмонида порлаган чироқ.*

ШОИР БЎЛИБ КЕТАДИ (Фахрия)

*Кимки келса Қўқонга,
Орзусига етади.
Заррача бўлса илҳом,
Шоир бўлиб кетади.*

*Ҳар кўча, ҳар йўлакда,
Дуч келади шоирга,
Ҳайрат бармогин тишлаб,
Ҳайрон қолар бу сирга.*

*Муқимий, Фурқат, Завқий,
Нодира, Анбар отин.
Нафосат осмонида,
Порлаб турган ойю кун.*

*Чархий, Собиру Чустий,
Усмон Носир, Ҳамзалар.
Ҳабиб, Анвару Дилбар,
Юрагинга ўт қалар.*

*Эшитгандим бир замон,
Меҳмон Қайсин Қулиев.
Ҳамза юбилейида,
Сўзлаганди шундай деб:*

*- Қўқонлик оналарнинг,
Сўти мутлоқ бошқача.
Шунинг чун ижодкордир,
Барча қари-ёшгача.*

*Яратганнинг амри-ла,
Донги кетган шаҳар бу.
Ҳазалу кўшиқларин,
Жонга битган шаҳар бу.*

*Ҳа, Эгамнинг корини,
Ҳеч ким инкор этолмас.
Қўқонликлар шунақа,
Шеър ўқишар басма-бас.*

*Кимки келса Қўқонга,
Орзусига етади.
Заррача бўлса илҳом,
Шоир бўлиб кетади.*

КУЗ

*Қуёш бугун қизариб боқди,
Борлиқнинг кўзгуси юзида.
Боқишлари оламга ёқди,
Лоланинг туси бор тусида.*

*Яшнаб кетди ернинг жамоли,
Қўшиқларнинг тили сайради.
Нурга чўмган Қодир бобонинг,
Қўли боғлар ичра яйради.*

*Дарахтларнинг нафаси юмшоқ,
Тағларидур кўпган, киройи.
Эгатларда кумуш ранг оқар,
Жилоланиб, қилиб хиргойи.*

*Шоҳларини тарар шаббода,
Сочларидан тўкилади зар.
Ярашади гўзалликка мос,
Замин узра кўтарилган пар.*

*Хурмозор боғ кузнинг гулидир,
Фарзандидан мағрурдир – Она.
Дунёда бир жаннат бордир у,
Ўша жаннат биздир, ягона.*

ҚОЯ

*Қаҳратон қиш чоғи, оғочлар шоҳи,
Булдуруқ юкидан эгилар ерга.
Назарали бобо тиниб-тинчимас,
Елкада кетмони – йўл олар қирга.*

*Чилла сувин берар, бог ризқи рўзи,
Эртанги кунига сунчиқ, мадор.
Белида белбоғи боғланган маҳкам,
Этиги остида гирчирлайди қор.*

*Оқшом қанотини ёзар заминга,
Изгирин ялайди унинг юзини.
Оёғин кўтариб қўйгунга қадар,
Беркитиб қўяди босган изини.*

*Совуқдан чўчимас, парвойи фалак,
Кўксиди юраги ёнади лов-лов.
Нафаси тафтидан эриб кетади,
Кипригу қошига илинган қиров.*

*Юлдузлар чарақлар, порлаб турар ой,
Қилинган ишларга маҳлиё олам.
Мағрур кириб борар хонадонига,
Қўллари таъзимда – беради салом.*

*Болалар югурар қучоғин очиб,
Дастурхон тузайди Қумрихон ая.
Киприги остидан жилмайиб боқар,
Бошида гоз турган мўйсафид қоя.*

ЎЗБЕГИМ

*Тарихингга тунроқ тортдилар,
«Саводсиз» деб гапни сотдилар,
Ким қаршидир шартта отдилар,
Йиглаб-йиглаб ўтдинг Ўзбегим.*

*Бор бойлигинг супириб олди,
Сенга чангу губори қолди,
Халқинг қаргаб Худога солди...
Йиглаб-йиглаб ўтдинг Ўзбегим.*

*Афгон сари йигитлар кетди,
Оёқдамас тобутда қайтди,
Не-не мардлар «ёр-ёр» сиз ўтди,
Йиглаб-йиглаб ўтдинг Ўзбегим.*

*Порламади асло чирогинг,
Хазон бўлди яратган богинг,
Доим эгик турди байрогинг,
Йиглаб-йиглаб ўтдинг Ўзбегим.*

*Бир сўз десанг, тилинг уздилар,
«Миллатчи» деб туҳмат туздилар,
Томир-томирингни эздилар,
Йиглаб-йиглаб ўтдинг Ўзбегим.*

*... Бугун кулди асрий армонлар,
Юртга жонин тиккан қурбонлар,
Эркни кутган ранги сомонлар,
Мурадингга етдинг Ўзбегим.*

*Осмон қадар кўтарилди бош,
Бошинг узра нур сочди қуёш,
Ер юзинда тан олинди Шош,
Ўзлигингга қайтдинг Ўзбегим.
Ўз қўшигинг айтдинг Ўзбегим.*

ПОКЛИК

*Дўстгинам, кулоқ тут айтган сўзимга,
Дилингга тугиб ол, сингмасин қумга,
Дунё вафо қилган эмас ҳеч кимга,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Оёгинг қаттиқ бос, турсин у ерда,
Нафсингни енголсанг, етар бир бурда,
Ҳаётинг ўтади фақат сурурда,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Дод солиб бошингни тошга урсанг ҳам,
Минг йил тахт устида даврон сурсанг ҳам,
Дуру гавҳарлардан қаср қурсанг ҳам,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Кўзни катта очиб, оқилдан сўра:
- Ҳеч ортга қайтганми сив ё шаршара?
- Мен лолман, - дейди у. – Оллоҳга қара,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Бу ҳақ қарорини зарра унутмоқ –
Дўзах эшигига отини сурмоқ,
Муслимлик номидан буткул айрилмоқ...
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Бу ёруғ оламга келмади кимлар,
Олимۇ подшоҳ – бари ўтдилар,
Сўнги дам қўлига нима тутдилар?..
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Савоб иш айласанг кўнглинг баҳордур,
Савобнинг эртага ҳосили бордур,
Нокас, юлғичлардан барча безордур,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

*Ҳақ гапни айтдим мен – Назиржон Назар,
Нопоклар изидан айлагин ҳазар,
Донолар ибрати – жаннатү кавсар,
Бир кун келмоқлик бор, бордир кетмоқлик.*

ГҶЗАЛ ГУРТЕПА

*Ватан ичра бордир бир Ватан,
Ҳар гиёҳи кўзим қораси.
Тупроғига жоним садақа,
Бунда ўсар гуллар сараси.*

*Ҳидласа ким нари кетолмас,
Булбул ишқи тушар бошига.
Мадҳин ўқир шоир, қўшиқчи,
Елдай учиб бориб қошига.*

*Ўғлонлари Анваржон, Султон,
Асалхонлар халқига содиқ.
Алпомишлар тугилган юртда,
Топилмайди шўдсиз, мунофиқ.*

*Фахр билан айлайман тасъзим,
Волидамнинг томири шунда.
Қачон ўтсам унинг ёнидан,
Зиёратни қилмайман канда.*

*Шу чаманга ошиқлик арзир,
Номи машҳур гўзал Гуртепа.
Талъатида порлаб турар нур,
Жононлари пари, хуртепа.*

*Ватан ичра бордир бир Ватан,
Ҳар гиёҳи кўзим қораси.
Тупроғига жоним садақа,
Бунда ўсар гуллар сараси.*

САХИЙ ДАРАХТ
(Муроджон Ашуровга)

*Чист шахрининг ўртасида
Мўъжизакор бир дарахт бор.
Ҳўзурига тинмай оқар,
Ёшу қари қатор-қатор.
Ҳосили мўл баргларидан,
Ёйилади эртаю кеч.
Қаранг, Аллоҳ кароматин.
Еган билан тугамас ҳеч.
Кўзга суртиб қанча одам,
Олиб кетар олисларга.
Таърифига қулоқ тутсам,
Тўлиб кетар дил ҳисларга.
Мен ҳам шулар қаторида
Ихлос қилиб роса тўйдим.
Сўнгра унинг уругидан
Юрагимга экиб қўйдим.*

СИЗНИ ЁД АЙЛАР ЗАМОН (Устоз Чархийга)

*Шоир ўтирибди ўйчан, хаёлчан,
Хонтахта устида қаламу қогоз.
Янги газалига қўйилди нуқта,
Дўстлар кириб келди қўлларида соз.*

*Қўшиқлар янгради Завқий, Фурқатдан,
Муқимий шеърлари айлади сархуш.
Ҳофизлар танбурин пардаларига,
Қўнди ҳў ҳавода учиб юрган қуш.*

*Бундайин ҳайратдан баҳраманд одам
Минг битта дардини унутар шу дам.
Рухи парвоз этиб фалак фалакка,
Бир умр чекинар дилидаги гам.*

*... Ҳайҳот, ёнимизда бугун шоир ўйк,
Қалами ётибди уни соғиниб.
Булбул бўзламоқда яккаю ёлғиз,
Устоз эккан гулнинг шоҳида туриб.*

*... Мен ўша кунларни қўмсаган онда
Файзли ҳужрага учиб бораман.
Қўлимга оҳиста дуторни олиб,
«Қиёлаб ўтди»ни хониш қиламан.*

*Сиймоси кўринар кўзим ўнгида,
Хонтахта устида қаламу қогоз.
Янги газалига қўйилди нуқта,
Дўстлар кириб келди қўлларида соз...*

ЖАЛА

*Осмон кипригидан тинмайди жала,
Ер қайнаб қўпирар булоқ сингари.
Оёгин туюлмай учар харсанглар,
Тоғлар уқаланар қўйилган сари.*

*Дарахтларнинг қадди эгилар ёйдек,
Майсаю чаманлар қўтаролмас бош.
Бу ёққан жаламас, қўйдирувчи ўт –
Мусофир Бобурнинг қўзидаги ёш...*

КАПАЛАК

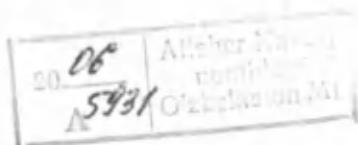
*Эрта туриб Алишер,
Қўз ташлади осмонга.
Осмон тўла капалак,
Югурди у томонга.*

*Қувиб терга пишилиб,
Завқланиб унга етди...
Ушлаганда ўша он,
Капалак эриб кетди.*

МАШРАБ ҒАЗАЛИГА ТАТАББУЪ

*Ишқинг ўтига парвона бўлдим,
Ҳар дам пойингга остона бўлдим.
Ўтдинг ёнимдан илмай назарга,
Кўнглим эзилди, вайрона бўлдим.
Бағритошлик ҳам бўлурми шунча,
Қилган ишингдан ҳайрона бўлдим.
Оҳимдан куйиб, фалак кул бўлди,
Мажнун додига ҳамхона бўлдим.
Қаддимни янчди бесутун тоғи,
Куйингда йиглаб девона бўлдим.
Дунёда ушшоқ бисёр ва лекин,
Давоси ҳечдир, бир сона бўлдим.
Аллоҳ, ўзингга қилдим муножот,
Инсофга келтир, гамхона бўлдим.
Меҳрийга бергин сабр ила бардош,
Ўйлаб ўйида мастона бўлдим.*

ТҮРТ ТОМЧИ ЁМГИР

*Бугун шаррос қуйган бешафқат жала,
Қўз очиб юмгунча эсдан йўқолди.
Кеча ташлаб ўтган тўрт томчи ёмгир,
Сени топган дамни ёдимга солди.*

*Шукурким, боғимиз яшнар кундан кун,
Ҳар битта меваси мақташга лойиқ.
Қиёси топилмас бутун дунёда,
Тасанно дейдилар бизга халойиқ.*

*Шу жаннат боғида доим фахрла,
Дастурхон ўртада давра қурамиз,
Фотиҳа олдидан лаззатли ўша,
Тўрт томчи ёмгирни эслаб қўямиз.*

СОВЧИ (Ҳазил)

*Бир кун тўйда учратиб қолдим,
Банд этдингиз хаёлларимни.
Исмингизни айтиш гуноҳми?
Қийнадингиз саволларимни.*

*Нурдай учиб келдим узоқдан,
Севганимдан сизни атайин.
Бир гапим бор, йўқ деманг асло,
Хурсанд бўлиб уйга қайтайин.*

*Феълингизнинг ўсаллигини,
Қўшнингиздан сўраб билганман.
Шу сабабдан онамга айтмай,
Совчи бўлиб ўзим келганман.*

СЕНИ КУТГАЙМАН

*Уйқу келмас сира кечалар
Мендан йироқ кетди нечалар,
Бефайздир сенсиз кўчалар,
Сени кутгайман.*

*Кокилингга илиниб қолдим,
Хаёлларим ичра йўқолдим,
Ботмагин деб кунга ёлбордим,
Сени кутгайман.*

*Сой тортиниб қарайди пастда,
Қийнама жон, дилгинам хаста,
Қучоғимда минг бир гулдаста,
Сени кутгайман.*

*Кутавериб йўллар йиглади,
Кўзимдаги селлар йиглади,
Тошиб-тошиб кўллар йиглади,
Сени кутгайман.*

*Ўртанаман ўзгани суйсанг,
Умидимни бўғзидан қийсанг,
Ҳаёт шамим ўчириб қўйсанг,
Танҳо ўтгайман.*

Бевафога
(Ёшлик дафтарида)

*Кутар эдим бог ичра ёлгиз,
Йўлларига кўзим интизор.
Юрак урар эди бетоқат,
Қани энди келақолса ёр.*

*Келмади у, соатлар ўтди,
Кўзим қолди ёр келар ёқда.
Ахир кеча айтган эди-ку,
Кутаман деб, худди шу боғда.*

*Изтиробим ортарди гуллар,
Қулгандайин бўларди зимдан.
Хижолатни зўрлигиданми,
Ёлқин сочар эди кўзимдан.*

*Кутма-кута охири йўлга,
Чиқдим кетиш учун. Ўша қиз.
Қўл ушлашиб бир йигит билан,
Келар эди, қутибман эссиз.*

*Тўфон бўлиб кетди ҳисларим,
Не хаёллар эшигин урди.
Эргаштирмақ бўлиб ортидан,
Ўз йўлига жиловлаб бурди...*

*... Йўқ, юрагим ханжари билан,
Рашкнинг чунон бўғзидан тилди.
Ўзингни бос, дея тасалли
Бериб пойим узра йиқилди.*

*Кўз олдимдан тарқалди туман,
Лабга босдим тоннинг юзини...
Юриб бордим қиз қаршисидан,
Эсларми деб берган сўзини.*

*Бир боқди-ю, қилмайин парво,
Ўтар экан ёнгинамдан жим.
Шу чоқ дилда тугилди савол,
Мен эшитган бевафоси ким?*

*Ҳа, ечолмай келганим жумбоқ,
Вужудимни тирнаган тикон.
Юрагимдан қилгандим сўроқ,
Бевафоси худди шу экан.*

НАҲОТКИ СИРИНГ ПИНҲОН (Тазмин)

*Ҳар дам сени соғинсам,
Тол баргига қарайман.
Рангим зафаронлигин,
Юлдузлардан сўрайман.*

*Осмон ости қалдироқ,
Гумоним йиғлар унда.
Наҳотки сиринг пинҳон.
Гул гунчаси тугунда.*

*Қалбингни оч сарвиноз,
Тилагимга тош отма.
Агёрларни кулдириб,
Кўзларимга нил тортма.*

*Қошингнинг қаросига,
Хол бўлай аросига,
Бунча раҳминг келмайди,
Бировнинг боласига.*

*Осмон ости қалдироқ,
Гумоним йиғлар унда.
Наҳотки сиринг пинҳон.
Гул гунчаси тугунда.*

ИНТИЗОР ЭТМА...

*Эй санам, ишқинг ўтида ёнаман,
Ишқ ўтида ўртаниб тўлгонаман.
Пойингга бошим қўйиб ёлбораман,
Интизор этма мени бебошгинам,
Багри тошим, багри тошим, «ёшгинам».*

*Интизорлик кипригимни ёшлади,
Ақлим олиб бадгумонга бошлади,
Ўйлар ичра эзди, янчиб ташлади,
Интизор этма мени бебошгинам,
Багри тошим, багри тошим, «ёшгинам».*

*Багри тошлик игнаси санчилди-ку,
Тош билан орзуларим янчилди-ку,
Яшнаган севгим гули эҳ сўлди-ку,
Интизор этма мени бебошгинам,
Багри тошим, багри тошим, «ёшгинам».*

*Дилрабо, кел «ёшлигингни» ташлагин,
Ошигингни бахтли йўлга бошлагин,
Бир кулиб Назрий дилини хушлагин,
Интизор этма мени бебошгинам,
Багри тошим, багри тошим, «ёшгинам».*

ДИЛБАРГИНАМ, ДИЛБАРЖОН

*Тим-тим қора сочинг бор,
Кўзларинг чарос, хумор,
Мен йўлингга интизор,
Дилбаргинам, дилбаржон.*

*Интизорлик кўп ёмон,
Рангимни қилма сомон,
Қалбимга экма гумон,
Дилбаргинам, дилбаржон.*

*Гумонга йўқ бардошим,
Раҳм қил қалам қошим,
Истагим бўл йўлдошим,
Дилбаргинам, дилбаржон.*

*Кел-кел, чўлпон бўлиб кел,
Ойдек балқиб тўлиб кел,
Гўлдай яшнаб кулиб кел,
Дилбаргинам, дилбаржон.*

*Назиржон сенга шайдо,
Изларингга жон фидо,
Ишқингни қил ҳувайдо,
Дилбаргинам, дилбаржон.*

КУЛИШЛАРИНГГА БОРМАН (Чустийга назира)

*Сочларингни майдалаб ўришларингга борман,
Чимириб қошларингни туришларингга борман.*

*Юзларинг ширмон кулча, белинг нозикдир қилча,
Лабларинг гўё гунча кулишларингга борман.*

*Сой бўйида мажнунтол, кўкдан боқар ой-ҳилол,
Сен ҳам ухламай хаёл суришларингга борман.*

*Ҳар бири дона-дона жаранглайди, жонона,
Заргар мисол сўзингни теришларингга борман.*

*Лутфингда зарра кам йўқ, сендан гўзал санам йўқ,
Жон бахш этувчи суҳбат қуришларингга борман.*

*Ҳаё ила, ноз билан, шарқона пардоз билан,
Вафо тўла қалбимга киришларингга борман.*

*Ўн саккизда ёшларинг, сирлидир қарашларинг,
Оқу қизилга ажраб тўлишларингга борман.*

*Мозийдан қолган одат, у келтирар саодат,
Рашк қилиб ўзгалардан қўришларингга борман.*

*Гоҳида араз қилиб, қавматингни гоз қилиб,
Узр айтсам лабингни буришларингга борман.*

*Энди ранжитмам десам, такрор инжитмам десам,
Эркалаб ёногимга уришларингга борман.*

*Меҳрийнинг меҳрин оқлаб, муҳаббатин ардоқлаб,
Бир умр ёнгинамда юришларингга борман.*

ЖОНГА БОҚ, ЖОНОНГА БОҚ

Гар сенга роҳат керак,
Яшнаган бўстонга боқ.
Ақлингга нур бахш этар,
Эртагу достонга боқ.
Ғам керакмасдур менга.
Шодлигим боқий десанг.
Жон фидо қилган ўшал
Жонга боқ, жононга боқ.
Қанчалар ширин Сухан,
Бўлса ҳам булбулни қўй.
Ҳар сўзи оромижон,
Тиллари бийронга боқ.
Юрса боғда дилрабо,
Гул қилур таъзим бажо.
Эғнида гулгун қабо,
Бир неча ҳайронга боқ.
Ранги кўзларни олур,
Ҳосили дур тавланур.
Кўнглингга ҳайрат солур,
Кузга боқ – гулшанга боқ.
Барчага ибратлидур,
Қалбида орзу, сурур.
Юртидан минг ўргилур,
Беназир, Инсонга боқ.
Меҳриё, гафлат ёмон,
Уйқудин бўлгин йироқ.
Покиза топган ҳалол,
Бугдою ширмонга боқ.

КУТГАНЛИГИМ РОСТ

*Термулиб йўлларингга кутганлигим рост,
Хар дам куйлаб қўчангдан ўтганлигим рост.
Ошиқ-шоир десалар лоф қилма дердим,
Ишқингда ёниб шеърлар битганлигим рост.*

*Келгин деган жойингга нурдай югурдим,
Чаманлардан уялиб, кетганлигим рост.
Ёлгончи, пуч ваъдалар дардим оширди,
Дардларимни дуторга айтганлигим рост.*

*Муҳаббатнинг илдизи тенгсиз ақлдор,
Азобларинг ичимга ютганлигим рост.
Танг айлади ҳолимни, нодонлигингдан,
Пешонамга минг бора чертганлигим рост.*

*Гуноҳ бўлур яширсам, тўғрилиқ бахтдур,
Бир неча бор аҳдимдан қайтганлигим рост.
Тушларимда кўрдим-ей орзуларимни,
Қучоғингга қуёшдай ботганлигим рост.*

*Майли қийна, қийнагин, сабрга қулман,
Сархўш бўлиб кўйингда ётганлигим рост.
Меҳрийнинг меҳри қатъий бўлса не қилай,
Гиналарни бошимдан отганлигим рост.*

РАД ЭТМАНГИЗ

*Осмонда ой, ҳам ердаги ёруғ жаҳонсиз,
Боз устига жисмимдаги руҳ ила жонсиз.*

*Жоним десам, минг ўргилиб, кўнглим тўлмагай,
Ҳали дунё ҳеч кўрмаган гунчадаҳансиз.*

*Қаддингизга сўз тополмай ёқосин ушлар,
Қоши камон, сарви равон, мўрчамиёнсиз.*

*Хумор этар пинҳон-пинҳон боқишларингиз,
Етмиш икки томиримда айланган қонсиз.*

*Ақлу идрок, ҳаё шунча бўлурми ҳай-ҳай,
Яратганнинг инъомига ярашган консиз.*

*Ҳусн шоҳи мен деганлар ўтсин қиёлаб,
Хон-хонларнинг ичидаги энг олий ҳочсиз.*

*Рад этмангиз, Меҳрий бошин элтинг фалакка,
Осмонда ой, ҳам ердаги ёруғ жаҳонсиз.*

ЁРИМ БЕРГАН РҶМОЛЧА

*Сой бўйида ўтирсам,
Рўмолчам тушиб кетди.
Югурдим... Тўлқинлардан
Тўлқинга учиб ўтди.*

*Қараб турдим ортидан,
Кўзимда акси қолди.
Қанотларин силкитиб,
Лип этди-ю, йўқолди.*

*Ёрим берган рўмолча,
Энди қайдан топарман.
Нўноқ бўлмасам бунча,
У кетди-ю, бедорман...*

ҚОЛМАСИН УВОЛИМГА

*Тонгда эсган шаббода,
Салом айтгин ёримга.
Юзи гул, зулфи райҳон
Кўзлари ҳуморимга.*

*Боргин, у интизор де,
Жаҳон кўзига тор де,
Қайтганингда ташлаб ўт
Жавобин саломимга.*

*Аразни энди қўйсин,
Ўпка-гиналар қўйсин,
Севгимиз нурга тўлсин,
Қулоқ солсин зоримга.*

*Ичим зардобга тўлди,
Қулогим гапга тўлди.
Ўйламай ақлсизлик
Қилган у каломимга.*

*Золим бўлмасин жуда,
Вақт ўтмасин беҳуда.
Муҳаббат ҳаққи жоним
Шафқат қилсин ҳолимга.*

*Қилмасин бепарволик,
Яна баланд ҳаволик.
Шодлигим унга боғлик,
Қолмасин уволимга.*

ҒАЙИРЛАРДАН АЙЛАГИН ЙИРОҚ

*Мен ўзимга сизмайин қолдим,
Кенгликларга кетгим келади.
Денгизларга бориб, дардимни
Балиқларга айтгим келади.*

*Олмай қўйдим қўлимга қалам,
Ёзинг дея асло қистаманг.
Мендан чиқмас Усмон, Абдулла,
Шоир бўлишимни истаманг.*

*Қайтсам дейман болалигимга,
Беауборлик, беганим кунлар.
Юрагимда тиниқлик, баҳор,
Рўмолчамга тушмас туғунлар.*

*Қайтар, ўшал ширин дамларга,
Ғайирлардан айлагин йироқ.
Чаён захрин чеккандан кўра,
Бола бўлиб қолган яхшироқ.*

*Мен ўзимга сизмайин қолдим,
Кенгликларга кетгим келади.
Денгизларга бориб, дардимни
Балиқларга айтгим келади.*

ШЕЪР ДЕГАНИ...

(Устоз ва талабчан шоир Ҳабибулло
Сайид Фанига ҳазил шеър)

... «Ёзинг» деди талабчан устоз,
Хурсанд бўлиб киришиб кетдим.
«Ё устимдан қулдимикин» деб,
Ақл билан суришиб кетдим.

Ёзавердим, ёзавердим кўп,
Тўлиб кетди қанча варақлар.
Сочларим ҳам тўкилиб кетди,
Керак бўлмади қолди тароқлар.

Кунлар ўтди, йиллар кетма-кет,
Мисраларим бўлди минг қучоқ.
Меҳнатларим кетмади зое,
Бу ишимдан кўнглим бўлди чоғ.

Олиб келдим устоз қўлига,
Деди: – Яна керак анча вақт.
Машаққатдан қочган одамни,
Сийламайди, кўрмаганман бахт.

Киприк қоқмай ишладим роса,
Бундан бошқа ишим қолмади.
Тизавериб дунёда қалам,
Умрим ўтиб, тишим қолмади.

Қирқ туяга топганим юклаб,
Такрор устоз олдиға чопдим.
Омадимни келганин қаранг,
Ҳеч қийналмай уйдан топдим.

Ижодимни жиддий варақлаб,
Жилмайди-ю, бир сўз айтмади.
Кириб кетди қулбаси томон,
Кутавердим, сира қайтмади.

Шоирликни осон иш эмас
Эканлигин билдим шу онда.
Шеър дегани у ҳалво эмас,
Тайёр турмас экан дўконда.

САМАРҚАНД НАВОЛАРИ

АРМОН

*Темир бул фанодан бақога кетди,
Хомуш бўлиб қолди яратган боги.
Тупроги совимай ҳали қабрининг,
Йиқилди кўк узра тиккан байроги.*

*Майдаланиб кетди умрин ҳосили,
Беклар бир-бирига отини солди.
Қонхўр қиличлару найза остида
Кўзини очмаган орзулар қолди.*

*Еру кўк қул бўлди тўплар зарбидан,
Замин қучоғига сигмади фарёд.
Осмон кипригидан дарёлар оқди,
Фалакда чақмоқлар узвас солди, дод.*

*Керак бўлиб қолди фидойи инсон,
Халойиқ муножот қилди Худога.
Азобин бермагин, ўзингга осон,
Дедилар, – оромсиз, бахтдан жудога?*

*Бобур қулоғида жаранглар садо,
– Тур, ўғлим, ўрнингдан, бўлмагин лоқайд.
Нега ўйламайсан, бўлинди Давлат,
Бобонг саволига жавобингни айт.*

*Бирдан чўчиб бошини кўтарди Шерзод,
Бир сиқим тупроқни кафтига олди.
Кўзига суртди-ю, белига боглаб,
Саманин Самарқанд ўйлига солди.*

*Курашди... Неча бор. Енгни... Енгилди...
Ваъдага вафосин қилолмади ҳал.
Юракда армони – Ҳинд сари юрди,
Не қилсин, битганди тақдири азал.*

*Ким қарши борарди Ҳақ қарорига,
Йўқса ётармиди Афганистонда.
Ўзига қолганда ўқилар эди,
Жаноза тугилиб ўсган маконда.*

*Дунё кўрмади ҳеч ҳозирга қадар,
Бобурдек жаҳонгир қутлуғ қадамни.
Бобуршоҳ нур эди. Тарих билганмас,
Нурга тупроқ тартиб кўмган одамни.*

САМАРҚАНД

*Дилга сизмас ҳайрат билан
Ҳузурингга учаман.
Зарафшонга лабим босиб,
Тупрогингни қучаман.*

*Кўз олдимдан ўтар бир-бир,
Ўтмишимиз торлари.
Ёмон кўздан асрагувчи,
Кўз мунчоқ туморлари.*

*Нафаслари қулогимга,
Оқиб келар наводай.
Илҳом берар роҳатижон,
Майин эсан сабодай.*

*Ал-Бухорий, Мотрудий
Иймонимиз таянчи.
Адашганга йўлчи юлдуз,
Миллатимиз қувончи.*

*Юлдузларнинг кучогида
Порлаб турар зўр олим.
Неча-неча алломани
Лол қолдирган муаллим.*

*Улар тенгсиз ақлимизни
Исбот қилиб ўтдилар.
Лекин, қанча армонлардан
Тилин тишлаб кетдилар.*

*Эшитмади дардларини,
На қозию ҳуқумдор.
Машрабларнинг сўзларига
«Қулоқ тутди» охир дор...*

*... Қилмасин не қабохат,
Йўқолмади уруғлар.
Қаранг, Аллоҳ иноятин,
Яна чиқди улуғлар.*

*Улуғ Турсун, Раҳматулло,
Бозорбою Зарифжон.
Воҳид Абдулло, Суюнбек,
Илмига қойил жаҳон.*

*Дилга сизмас ҳайрат билан
Ҳузурингга учаман.
Зарафшонга лабим босиб,
Тўпрогингни қучаман.*

*Эй Самарқанд, юртим кўрки,
Ўзлимсан – ўзимсан.
Таърифингга йиллар излаб,
Тополмаган сўзимсан.*

ШАРҚ ТАРОНАСИ

*Булбулжон, сайрашни тарк этгин бир оз.
Кел, тушгин ёнимга, жўр бўлгин сен ҳам.
Куйлар таралмоқда бутун оламга,
Ғафлатда қолсанг гар сўнг қилар алам.*

*Тўхта! Сўзин сира эшитмаганди...
Магрур юрар эди у овазидан.
Бунга ҳам бор эди сабаблар қатор,
Бемор тузаларди дилбар созидан.*

*Куй авжи эшилиб чиқди самога,
Қулоққа айланди бутун маъжудод.
Гўзаллашиб кетди кекса Регистон,
Эркинлик бахтига эришган ҳаёт.*

*Ҳақиқат. Бугунги «Шарқ таронаси»,
Баҳсда тортишиб булбулдан ўтди.
Булбул қойил қолиб, қуллуқ қилди-ю,
Унинг қўшигига қўшилиб кетди.*

Таниқли ҳофиз Н. Назаров, шоир-Ҳабибулло Саййид Ғани билан

Н. Назаров бир гуруҳ ижодкорлар билан.

СЎРАЙМАН УЗР

*Қачон юрсам Бухоро томон,
Бир шаҳар бор, кириб ўтаман.
Қайтганимда қиёлаб ўтмай,
Яна бир бор кўриб қайтаман.*

*Томирлари етти қават ер,
Туб-тубига бориб қадалган.
Минорларнинг фалакда боши,
Дунё кўзин ҳайратга солган.*

*Қанча-қанча замонлар ўтди,
Ажин тушмас гулдек юзига.
Кеча-кундуз чарақлаб турган,
Такрори йўқ ойнинг қизига.*

*Унга ошиқ фақат мен эмас,
Агёрларим минг-минг, саноксиз.
Рашким келар кўпайган сари,
Бирор оғиз мендан сўроқсиз.*

*Самарқандим, сўрайман узр,
Ҳазил қилдим. Лекин, орим бор.
Ишқ йўлидан қайтмайман сира,
Ортда қолмас Бойчиборим бор.*

*Қачон юрсам Бухоро томон,
Бир шаҳар бор, кириб ўтаман.
Қайтганимда қиёлаб ўтмай,
Яна бир бор кўриб қайтаман.*

САМАРҚАНД ҲАВОСИ

Ўхшаши йўқ муаттар ҳаво,
Қуйламасам йўқдир иложим.
Қучогимга босгим келади,
Лекин, етмас унга қулочим.

Самираман, тўймайман асло,
Даштда чанқаб қолган одамдай.
Қўп замонлар юртдан айрилиб,
Пушмон билан қайтган қадамдай.

Бу ҳавонинг жисмида не бор?
Жавобига бўлгандим гадо.
«Улуғларнинг нафаси», деган,
Қулогимга келди бир сада.

Чидолмайман қонмасам ҳар кун,
Булут тўсса қийналар қуёш.
Мен дардимни тупроққа айтсам,
Қаршимизда йиглаб турар тош...

КЎРГОНИ КЕЛДИМ

*Самарқанд, мен сени кўргони келдим,
Кўчангда сайр этиб юргони келдим.
Гўзаллик гаштини сургони келдим,
Дўстлар билан суҳбат кургони келдим.*

*Юлдузлар ердами ёки осмонда?
Шоирлар кўйлайди мадҳинг достонда,
Юзинг тиниқлиги таърифи нонда,
Таъзим-ла қошингда тургони келдим.*

*Қаддинга қарасам кўзим қамашар,
Бу каби сайқални кўрмаган башар,
Мақтовинг эшитган етгунча шошар,
Хушбўй гулларингдан тергони келдим.*

*Фарзандларинг доно, нафаси тоза,
Булбуллар олганми ундан андоза,
Қачон келсам кутар очиқ дарвоза,
Бер деса жонимни, бергони келдим.*

*Таомларинг таъми тилимда қолган,
Меҳринг илиқлиги дилимда қолган,
Қалбинг оловлиги кўлимда қолган,
«Меҳрдод» ошидан ургони келдим.*

*Қизларинг кўркига жоним тасаддуқ,
Изладим қиёсин еру кўкда йўқ,
Киприги кўксимга тегди мисли ўқ,
Бирин Қўқонжонга бургони келдим.*

САДОҚАТ

Баҳодиржонни у ёки бу анжуманда тез-тез кўриб турардим. Сўзлари ширин, мағзи тўқ, тош босадиган. Бирорта ҳам нокараги йўқ. Юриш туриши ибратли. Шундай одам билан рўбарў ўтириб суҳбатлашишни ким ҳам орзу қилмайди дейсиз.

Тун қора пардасини энди оламга ёзаётган пайт. Чумчуқлар чирқиллаб уйига шошиларди. Кўчадан келдим у зшиқдаги почта яшигига кўлимни узатдим. Газеталар ичидаги чиройли «Таклифнома»га ялт этиб кўзим тушди. Шошилиб ичига назар ташладим. «Шоир Чустийнинг юз йиллигига...». Зўр иш бўлибди-да, дедим ич-ичимдан суюниб.

Ўша кунги Чустийнинг жамолини тўла таърифлашга тилим ожиз. Шаҳарга кириб келаётган одамнинг нигоҳи биринчи бўлиб «Хуш келибсиз шоир Чустийнинг тўйига» деган илиқ сўзларга тушади. Йўллар ойнақдек беғубор. Унинг икки ёнида киприклардай терилган анвойи гулларнинг муаттар, ёқимли ҳидлари бутун оламни сархуш этган. Ҳар бир қадамда дуч келаётган ижодкорнинг байтлари юрагингга нур бахш этиб, маънавий оламингни янада бойитади. Тўп-тўп бўлиб турган одамларнинг тилларида унинг гўзал шеърлари-ю, ҳикматлари... Улар боғ ичидан келаётган жонона қўшиқлар оҳангига оҳиста тебранишиб, оҳ-оҳ деб қўйишади. Бирорта бу байрамона руҳдан четда қолган одамни кўрмайсиз. Шоир ашъорларига ошиқ бўлган қуёш ҳам отининг жиловини маҳкам тортиб ашаддий томошабинга айланиб қолган.

Академик Азиз Пўлатович Қаюмов, Ҳусниддин Шарипов, Минҳожиддин Мирзо, Умида Абдуазимова, Ўзбекистон халқ шоири Ҳабиб Саъдулла, Ҳабибулло Саййид Ғани, Энаҳон Сиддиқова, Зиёвуддин Мансур каби узоқ-яқиндан келган меҳмонлар энгил машиналарга ўтиришиб «Бибиона» зиёратгоҳига равона бўлдилар.

Одам ҳеч ерга сиғмайди. Оёқ қўйгани жой йўқ. Мана сизга шоирга бўлган чексиз муҳаббат. Афсус ўзлари йўқ. Шу хурматни тириклигида кўрганида эди... Истиқлолга таъзим. Фарзандларининг тилида беадад олқишлар, севинч ёшлари.

Зиёвуддин Мансур тадбирни очиб, биринчи сўзни Aziz Пўлатовичга берди. Нотиқ шоирнинг беқиёс ижоди, тенгсиз маҳорати, арузга қарши тош отилган пайтда ҳам ўз услубидан асло чекинмаган, сабр-қаноатли инсон бўлганлиги ҳақида тўлқинланиб гапириб, барча адабиёт шайдоларини лол қолдирди. Ўзлигимизнинг қадрини баланд кўтараётган мустақиллигимизга чексиз умрбоқийлик тилади.

Рангбаранг мавзулар, дилбар қўшиқларнинг оҳанрабои дилкаш мухлисларнинг қалбида абадий қоладиган кун бўлди.

Баҳодиржон Юсупов ўтказилаётган тадбирни шундай таъсирли ва файзли бўлишини жуда-жуда орзу қилган эди. «Орзу қилсанг етарсан муродга» дегани шу эмасми? Бу катта тўйга тайёргарлик кўриш осон бўлмади. Қайси нуқтада сусткашлик бўлса у ўзининг ҳаётини тажрибалари, пишиқ ва пухта ақлу идроги билан ўша ерда тезда ҳозир у нозир бўлди.

Баҳодиржон қўшиқларимни шайдоси экан. Тадбирнинг сўнгида менинг олдимга келди-да, истараси иссиқ, мийиғида кулгуси ўзига ярашган шеригига қараб: – Муроджон ука, Назиржон акамга рухсат йўқ. Бугун дилкушо суҳбатларини оламиз. Қўқон бир нафаслик йўл. Эртага ўзимиз кузатиб кўямиз. Мен меҳмонлар билан хайрлашиб сўнгра хонамда бўламан – деди. Бундай илтифотга йўқ деб бўладими?

* * *

Бу йил янги раҳбарга синов йили бўлди. Етти йилдан буён туман пахта планини тўлдирмай халқининг тарвузи қўлтиғидан тушиб кетган эди. Оёққа тургизиш учун нима иш қилиш керак? Ҳамма мутахассисларни ёнига олиб тинмай дала кезди. Ернинг шароитини обдон ўрганди. Ширкат ва фермер хўжалиқларининг бошлиқлари билан танишиб, уларнинг ҳал бўлмаётган муаммо, талаб истакларини аниқлади. Ўзи билан улар ўртасига ғов ташламади. Эркин фикрлашиш маданиятини йўлга қўйди. Кибру ҳаводан йироқ бўлди, дастурхонида бирга ўтирди. У доим терлаб юрди. Терламаган, оёғи чақнамаган деҳқонни деҳқон ҳисобламади. Маржон-маржон тўкилган терлар эртага олтин дурларга айланишини яхши билди. Кимнинг тўйига борса оғир машаққат билан ризқ-рўз яратувчи деҳқоннинг қадоқ қўлларини ихлос билан биринчи бўлиб ушлади. Яхши-

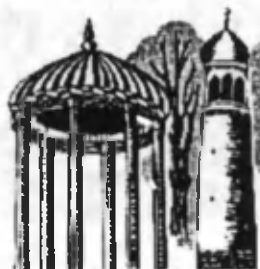
ёмон кунларида ёнида турди. Нопокликка қарши борди. Ернинг ризқини қиймасанг у ҳам сенга истаганингни беради деди. Халққа шундай меҳрибон, тадбиркор, камтарин ва талабчан одам керак эди. Бу замонамиз талаби.

Баҳодиржон ўз-ўзидан шундай олижаноб фазилатли саркор бўлиб етишмади. Дарахтнинг илдизи тоза бўлса унинг яроғи ҳам тиниқ ва гўзал бўлади, – дейди доно халқимиз. Ҳа, унинг ота-оналари покиза, фақат билагининг кучи билан ҳаётини тебратувчи улуг одамлар эди.

Баҳодиржон Юсупов онаси ҳақида фахрланиб шундай дейди: – Онам Қўғай мактабида фаррош эди. У ўзига тегишли ўқув хонасининг қайси партасида қайси бола ўтиришини яхши биларди. Кимнинг беш тийин тангаси тушиб қолса уни эртасига бу фалон исмли боланинг пули деб, директорга бериб кетарди. Ҳа, қуш уясида кўрганини қилади. Хўжаликнинг ота-онаси назари тўқ, меҳнаткаш бўлса фарзандлари бахтли, омадли бўлади.

Баҳодиржоннинг йил бўйи қилган ҳаракатлари зое кетмади. Чор тарафдан келган муборакбод хатлари унинг кучига янада куч қўшди.

Қаҳратон қиш. Баҳодиржон эрта тонгда туриб ташқарига чиқди. Паға-паға ёғаётган лайлак қорнинг чарх уришларига завқланиб боқди. – Бойлик, бойлик, – деди у қувониб. Дарҳақиқат, Аллоҳнинг бу инъоми келгуси йилнинг бўлажак мўл ҳосили эди.

Муаллиф Н. Назаров Чуст тумани ҳокими
Б. Юсупов билан

КИПРИКДАГИ ЁШ (Ёднома)

Аспирантурада ўқиб юрган кезларим эди. Қачон Хўқанди Латифга йўлим тушгудай бўлса, оёғим ерга тегиши биланок, беихтиёр менинг учун энг азиз бўлган меҳрибон кишининг муборак хузурига бурилиб кетардим.

Отахон Соатович мен билан қучоқ очиб кўришгач, қўлтигимдан маҳкам ушлаганича хоналари томон равона бўлди.

Ҳар сафар феруза осмондек топ-тоза, содда қилиб безатилган, кулфи-дилигни очувчи қабулхонага кирганимда, бош шифокорнинг нақ тўғрисига чиройли, зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилган:

*Одами эрсанг демагил одами,
Ониким йўқ халқ гамидин гами...*

деган ҳикматли мисраларга кўзим тушади...

Хонага кирувдикки, телефон овози майин жиринглай бошлади.

Отахон Соатович трубкани шошилиб қўйгач, ҳозир келаман, узр деганича ўқдай отилиб ташқарига чиқиб кетди. Менинг учқур хаёлларим-эса, тошга ёзилган сўзлар сингари ўчмас ёшлигимнинг қизиқарли эртаклари томон олис-олисларга қанот қоқди.

Яхши одамларнинг садағаси кетсанг арзийди. Улар туфайли юрт тинч, ҳаёт фаровон, ҳар қандай қийинчиликлар енгил кўчади.

Учкўприк тумани халқ таълими бўлимининг мудирини Абдулла Шодиев ана шундай асл зотлардан экан. У 1955 йилда ота-онамининг розилиги билан ўзининг илиқ кучоғидан жой беради ва 1956 йилда ўрта мактабни битирганимдан кейин шоиру фузалолар шаҳри бўлган Хўқанди Латифга олиб келади.

Овозаси Мағрибу Машрикқа ёйилган машхур, қадимий «Теракзор такя»даги Эргашали аканинг шинам чойхонаси. Боботоллару, полвон бақатеракларнинг сўлим ва қуюқ шохлари қатор, там-там сўриларда дам олиш гаштини сураётган тўп-тўп дилкаш улфатларнинг бошида соябон. Хуллас, мафтункор, ширин манзара. Шу танқис, ёқимли маскан

гувоҳлигида маънавий отам мени Отахон Соатовичнинг қўлига топширди.

Вафодор дўст, ўзининг бутун эътиборини бериб фарзандлари қаторида бошимни силайди, тиббиёт билим юртида ўқитади. Педагогика институтини битирганимдан кейин ўз ёнларига чақириб олади. Аспирантура ҳам унинг гамхўрлигида амалга ошади.

Хаёлимнинг тулпори энди қанотини борлигича ёзаётган пайтда:

- Сира иложи йўқ. Фарғонага бориш керак, бу қатъий, бошқа гап сиғмайди, – деганича шошилиб Отахон Соатович кириб келди.

- Доктор, мен сизга айтдим-ку, еярмон-ичармон болаларим кўп, узоққа бориш... – деб ялинди беморнинг эгаси.

- Тушуниб турибман ука, ахир у кишининг соғлиги керак-ку сизга...

- Биламан. Нажот бўлмагандан кейин... Худо хайр берсин, болаларингизни орзусини кўринг, дунё тургунча туринг, шу ерда даволатиб беринг ака...

- Мана барча хужжатлари. Машинамиз олиб бориб кўяди. Буни олинг! Икки юз сўм. Ўз ёнимдан. Ҳафа бўлманг, хотинингизнинг касали оғир. Яшаши керак. Мени тўғри тушунинг...

Абдурахмон ака сира иложи бўлмагач, чуқур бир хўрсиниб қўйди-да, қалтираган қўллари билан қоғозларни зўрға-зўрға ушлаб, оғир-оғир қадам ташлаганича хонани унсиз тарк этди...

Мен ҳозирги кунгача бундай нохуш ҳолатга тушмаган эдим. Орага оғир жимлик тушди. Даҳшатли жимлик. Елкамни дунёдай бир юк қаттиқ эза бошлади. Қулоғим гувуллади. Деразанинг ортида пақирлаб қуяётган ёмғир яна авжига чиқди. Кипригим остидан эзилиб аста устозимга қарадим. Кўкрак чўнтагидан қандайдир тугма дори олиб тилининг остига ташлади. Шу пайт: «Мумкинми?», деган овоз эшитилди.

- Кириг, – деди доктор хоҳламайгина.

- Йўл варақасига қўл қўймаган экансиз.

Бу сўзни эшитган Отахон Соатович бирдан сергак тортди ва тезда қоғозни олиб столининг тортмасига ташлади-ю,

Абдурахмон ака қаерда эканлигини шошилиб сўради: «Чақирайми» – деди ҳайдовчи. «Чақиринг!» кўзлари порлаб кетди... Менинг ҳам шалвираб қолган вужудимга қайтадан жон киргандай бўлди...

Доктор Абдурахмон акага боши билан «ўтиринг» ишорасини қилди-да, тез-тез телефон номерларини териб, ўзига керакли шифокорни топди.

- Хурсаной Ортиқовани олиб қоламиз, гап тамом. Ўша мутахассисни Фарғонадан ўзим чақиртираман. Қолаверса, ўзингиз ҳам ундан кам эмассиз-ку. Сиздан халқимизнинг умиди катта. Яқин кунларда ҳамма иш шу ерда бажарилади. Келишдикми, Шавкат Солиевич. Омон бўлинг, - деди чехраси очилиб.

- Шунақа Назиржон, бизнинг ишимиз осон иш эмас... Барибир инсоннинг қадрига етиш керак, - деб гапини титроқ овозда давом эттирди. – Устидаги тўнига кўзингиз тушдими? Елкасининг пахтаси чиқиб ётибди. Дўпписи ҳақида гапирмаса ҳам бўлаверади... Фарғонага борасиз дейишга дедиму... Агар борганида, норасида болаласи...

Уёғига Отахон Соатовичнинг гапиришга юраги дош бермади. Томоғига нимадир тиқилиб киприклари филт-филт ёшга тўлди... Унга дардқаш бўлган нигоҳим, кўзи олдидан ўтаётган ҳазрат Алишер Навоийнинг ушбу гўзал ўғитларини ич-ичидан севиниб, қайта-қайта ўқий бошлади:

*Бу гулшан ичраки, йўқтур баҳо гулига сабот,
Ажаб саодат эзур чиқса яхшилик бирла от.*

Ёмғир ҳам паққос тинди. Бир зум ўтмай бутун олам чарақлаб кетди.

АММАМНИНГ ПАТИРИ

Аммам қишлоқда яшайди. Агар ўн беш кунда бир марта кўрмасак дадамга «қачон олиб борасиз», деявериб қулоқларини батангга келтириб юборамиз. Аммам шунақа соғинишга арзийдиган оқида аёл.

Уйларига борсак, эҳ-ҳе, ўтиргизгани жой тополмай қолади. Невараси Ғайрат оёғини қўлига олиб, кўк тергани далага чопади. Поччамиз ҳам бир дунё. Тезда қизлариникига югуради. Қизлари ҳам узоқда эмас, ўзларининг маҳаллаларида истиқомат қилишади. Қарабсизки, бирпасда тўй бўлиб кетади. Моҳира қозонга қарайди. Севара тандирга ўт қалайди. Аммам сурпанинг устида қўли-қўлига тегмайди. Бир пиёла чой ичгунча ҳамма нарса тап-тайёр.

Аммамнинг меҳнаткашлиги ҳамқишлоқларини қойил қолдиради. Қўй, эчки, сигир, бузоқ, товуғу гоз. Эшигининг тагидан ўтган катта ариқдаги сон-саноксиз ўрдакларни айтмайсизми. Аммам уларни худди ёш болалардай эркалатиб, парвариш қилад:1. Уларнинг уйида етишмовчилик деган муаммо йўқ. Меҳмон келса остона ҳатлаб кўчага чиқмайди. Гўштми? Битта жонлиқ ағдаришнинг ўзи кифоя. Мева-чева истаганча бор. Сут-қатиқ, қаймоқ, сариеғу тухум ўша заҳотиёқ дастурхонда муҳайё.

Аммам гўзаллик шайдоси. Эшигидан киришингиз билан ҳовли ялт этиб, ширин табассум ила кучоғини очади. Ҳаммаёқ ойнадек топ-тоза. Ёғ тушса ялагудай. Ҳавасинг келади. Қуш уясида кўрганини қилади, деганлари шу бўлса керак-да.

Қачон бувимникига борсак, кўзинг қораяди деб маҳалла қизларининг қошига ўсма қўйиб ўтирардилар. Бувим ростгўй, ширинсўз, жуда ҳурматли аёл бўлганлар. Уруш даврида одамларга қилган яхшиликлари ҳақида неча-неча кишилардан илиқ гаплар эшитиб, роса яйраб фахрланамиз.

Кунларнинг бирида қишлоғимизнинг шундай кираверишида Қўшоқбой амакига дуч келиб қолдик. Дадам шоша-пиша машинадан тушди-да, у кишининг кучоғига отилди. Амаки бизни уйларига таклиф этди. Дадам бирров уйга кириб отамни зиёрат қилайлик, кейин, десалар ҳам қўймади. Наилож...

Тўқсонни уриб қўйган, лекин ҳали тетик. Қўли асо нималигини билмаган Қўшоқбой амаки бир чўқим ошдан кейин қуйидаги ҳикояни сўзлаб берди. «Уруш. Очарчилик авжида. Бутун нонни қўйинг, унинг увоғи ҳам анқонинг уруги эди. Қиш қиличини қайраган. Бугунги кўринган одам эртага йўқ. Шундай ҳолатда бировга яхшилик қилиш... Ҳозир ўйласам, ота-онангиз бутунлай бошқача одамлар бўлган экан.

Қумрихон опам ҳар ҳафта икки марта қишлоқдаги бечора, ёлғиз одамларни чақириб, бир қозон сутли ёрма қилиб берардилар. Ола сигирлари бор эди. Кўпчиликнинг жонини аввало Худо, қолаверса, ўша жонивор ҳам сақлаб қолган. Икки етим қизнинг бошини силаб, оғир дамларда турмушга чиқариш ўз-ўзидан бўладими? Бунинг учун жуда катта қалб, бутун иймон керак. Вой-буй, улар ҳақида қанча гапирмай кўнглим сира тўлмайди. Юқоридаги гаплар денгиздан бир томчи холос. Синглингиз Орзихон ҳамма жиҳатдан Қумрихон опамга ўхшайди», деб аммамга узоқ умр, тани-сиҳатлик тилади.

Ҳа, аммам амаки айтганларидек, бувимнинг роса ўзгинаси. Одамийликда теги йўқ. Ҳар сафар уйга қайтаётганимизда бир тандир ёғли патир ёпиб беришади. Уйга бориб талашишни кўринг. Бир бурдадан еб, ўн беш кунга етказамиз. Ҳар куни нонуштадан кейин «амманинг патири бор бўлсин», деб дуо қиламиз.

Мана, эртага аммамни Наврўз билан қутлагани борамиз. Аммам ҳам бизни кутаётгандир. Эҳ, маза...

ИЛОҲИЙ НАФАС

(Ёднома)

Тонг эндигина оқаришиб келаётган палла. Радио қулоғини бурайман. Сухандоннинг «ҳозир Таваккал Қодиров куйлайди» деган майин ва ёқимли овози эшитилди. «Эҳ маза, кеча телевизорда ижро этган Янги қўшиғини бериб қолсайди-я», – дедим ичимда суюниб. Кўнглимдагидек бўлди:

Фасли навбаҳор ўлди, кетибон зимистонлар,

Дўстлар ганиматдир, сайир этинг гулистонлар.

Субҳидам тушиб шабнам, бўлди сабзалар хуррам,

Гул уза томиб кам-кам ёғди абри найсонлар.

Бу асарнинг куйи билан сўзи ҳақида нима десам экан? Нима ҳам дея олардим. Ҳеч нарса дея олмасликнинг ўзи катта баҳо эмасми?..

Шу кундан бошлаб Таваккал Қодирозни кўриш, у кишининг ширин-ширин қўшиқлари-ю, мазмунга бой суҳбатларидан баҳраманд бўлиш иштиёқи билан тўлиб яшадим.

Орадан кўп ўтмай хонадонимизга фарғоналик энг яқин дўстим Турғунжон кириб келди ва бир пиёла чойдан кейин жиянининг суннат тўйига таклиф этди. Сўзининг охирига «Таваккал Қодиров ҳам бўлади», деб қўшиб қўйди. Мана сизга бахтнинг кулиб боқиши...

Шанба куни Фарғонага отландик. Баҳор боғларнинг кўркини очган. Жозибали манзаралар ҳушимизни ўғирлаб тўйхонага келиб қолганимизни ҳам сезмабмиз. Ичкарида куйланаётган ҳофизнинг «Бизни ташлаб қайга кетдинг» қўшиғи роса авж пардасига етган экан.

Турғунжон гўзал Фарғонанинг йигитмисан йигитларидан. Бизни кўриши биланоқ унинг нурли чехраси янада ёришиб кетди.

- Қани ичкарига марҳамат, - дейишди мезбонлар қўлларини кўксиларига қўйишиб.

- Ҳозир қўшиқ ниҳоясига етсин, - дедик уларга.

Менинг ёнимда турган, оқ-сарикдан келган, истараси иссиқ бир киши бизнинг мақсадимизни тушунди шекилли секингина: - одобларингизга балли, - деб кўйди. Ҳофиз «Самарқанд ушшоғи»ни яқунлаб, навбатни шогирди Исроилжон Усмоновга берди. Биз ичкарига юзландик. Ҳали бир-икки қадам қўйишига улгурмасимизданок, ўрта бўйли, кулгуси ўзига ярашган Таваккал ака ичкаридан шошилиб чиқиб келди ва минг йиллик қадрдонлардек кучоқ очиб кўришиб, бизни алоҳида тайёрланган шинам жойга таклиф этди. Ҳофиз билан бир сўрида ўтириш чиндан ҳам биз учун катта шараф эди.

Бу файзли базм тонгни ёруғ юзини кўриб ниҳоясига етди. Шинавандаларнинг тилида қанчадан-қанча гўзал кўшиқларнинг йўқолмас таъми қолди. Менда-чи? Таваккал Қодиров ҳақида дунё-дунё тасаввур.

Келаётган пайтимда, устоз қандай инсон экан, деган қатор саволлар хаёлимдан ўтган эди. Биринчи учрашувдаёқ бунга жавоб топдим. Ҳофизда соддалигу камтарлик, юксак муомала санъати, ёшларга ҳурмат, уммондай қалб, чуқур ҳаётий илм, кенг қамровли дунёқараш, устозларга хос нигоҳ ўзининг чинакам ифодасини топган экан.

Мен шу кеча Таваккал аканинг йигирмадан ортиқ «Дугоҳ Ҳусайн», «Эрурсан», «Кўрсатмагай», «Феруз», «Найларам», «Гўзалим кел», «Доғман», «Ишқ ноласи», «Сўзи ширин ёримдан», «Шаҳлоси бор», «Шунчамиди», «Кеча ойдин», каби ғоявий ва бадий жиҳатдан юксак ранг-баранг ашулаларни эштишга муяссар бўлдим.

У шундай куйладики, осмон гумбази навога тўлди. Ой-юлдузлар ётоғига кетолмай маҳлиё бўлиб қолди. Салобатли, мафтункор дарахтлар бахмал гулларидан унинг пойига поёндоз тўшади. Шаббода реза-реза терларини елпиди. Атиргуллар тебраниб хушбўйларини давра узра таратди. Томошабинлар эса ҳофиз овозининг бетакрорлигига тасаннолар ўқиб, ҳайрат бармоғини тишлаб ўтирдилар.

Ҳа, табиату инсонни ҳаёратга солган бу нафас оддий нафас эмас, илоҳий нафас эди.

Ҳазрат Алишер Навоий «Сабъаи сайёр» асарининг хотима қисмида «Ё раб: бугун ниманики менинг қаламим қоғозга

туширган бўлса, рўзи азалда буни тақдир қалами ёзмиш эди... Сен нимани ёзган бўлсанг, мен ҳам шуни ёздим», дейдилар.

Таваккал ака ҳам яратганнинг ўзи инъом этган муқаддас нафасга заррача губор юқтирмай халққа ҳавола этди. Шу боисдан ҳам у эл назарига тушди ва мустақил, озод, эркин Ватанимизнинг эътиборли, улуғ фарзандига айланиб қолди. Тўйнинг файзидан Турғунжоннинг боши осмонга етди. Таваккал ака бизни қўярда-қўймай ўз хонадонига олиб келиб бир пиёла чой қўйди. Сўнгра қўлини дуога очиб, «Оқ йўл!» тилади. Йўлга тушдик. Ҳайдовчи радионинг қулоғини буради. Мўъжиза. «Ўхшайдику» қўшиғи жаранглаб турарди.

ТОНГНИ УЙҒОТГАН ЙИГИТ (Очерк)

РАФИҚЖОН АКАНИ «ернинг боласи» дейишади. Бу бежиз эмас. Уни излаган одам албатта даладан топади. Қабулхонаси ҳам ўша ерда...

Меҳнатга ошиқ, она юртига фидойи, халқ хизматига жонини тиккан оташқалб инсон ҳар доим тонгни уйғотади, тунни эса киприкларини уйқуга илинтириб, келгуси куннинг режалари билан тўлиб-тошиб оstonасига қайтади. Рафиқжон ака ўз-ўзидан шу қадар ибратли, қўлга қалам олишга арзигулик бўлиб етишган эмас. У қуёшнинг оташ нурларини обдон шимириб вояга етган хайр-саҳоватли, меҳнаткаш Қурбонали аканинг ўғли.

Қурбонали ака Рафиқжонга алоҳида меҳрини берди, тарбиялади. Дадаси қачон жанатмисол чорбоғи томон йўл олар экан, Рафиқжон ҳам тахтачадан ясалган кетмончасини елкасига ташлаб, унинг ортидан эргашарди. Тухумсимон уяларга ипақдай қўллари билан уруғлар ташлаб дўмбоққина оёқлари билан оҳиста беркитар ва турли-туман кўчаларга лола гули пақирчасидан оби-ҳаёт оқизиб, уларга жон бағишларди. Беқасам тўн кийган хандалаклару шарбатга тўла олтин ранг мевалар кўзни ял-ял қамаштирганда, ўзига яраша ҳиссаси борлигидан қувониб, оғзи қулоғига етарди. Рафиқжон касб танлашда узоқ ўйлаб ўтирмади. Боиси, ерга меҳри баланд эди.

... Дўппини бир айлантиргунча талабалик йиллари ҳам ўтиб кетди. Қанчадан-қанча чеккан оғир машаққатлару тўккан кўз нурлари эвазига эришилган диплом мана унинг қўлида. Энди игна билан қудуқ қазиб, эгаллаган севимли касбида ўзини кўрсатиш керак. Эҳе, бу осон кечмади.

Қутуриб, еру осмонни ларзага солаётган Қўқон шамоли, эндигини дунё юзини кўриб, нозик томирларини замин бағрига узатаётган, маржондай тизилган ниҳолларни барбод қилди. Ям-яшил либосга ўралаётган далалар кўз очиб юмгунча яланғоч бўлиб қолди.

Қайта экиш, кейин эса ёмғирлар, қатқалоқ... Кечагина умидингга умид қўшаётган ғўзалар бугун заъфароний кўйлак кийса, юрагинг эзилиб кетади, тишингни қаттиқ-қаттиқ

гижирлатасан, қулоғинг шангиллаб кўз олдинг қоронгилашиб кетади.

Рафиқжон ака кутилмаган бу табиий офатлардан бироз довдираб қолди, тўғрироғи, шимининг ўнг чўнтагидан сийдам рўмолчисини бўшашибгина олдида, атрофига бир-икки хуркаклик билан назар ташлаб, чанг босган намли киприкларига оғир-оғир босиб қўйди...

... «Қараган қараб қолмайди», деганлари рост экан. Ўша йили «Комсомол» совхозида етиштирилган беқиёс пахта ҳосили терим машинасини ҳам шошириб қўйди.

Ундаги дадиллик, илмининг чуқурлиги, ишбилармонлик туманбоши ва унинг атрофдаги барча катта-кичик мутахассисларнинг диққат-эътиборини ўзига қаратди. Кўп ўтмай «Сирдарё» давлат хўжалигига раҳбарликка номзоди кўрсатилди.

Ишни нимадан бошлаш керак? Бу синовчан саволга устозлари Деҳқонбой Хўжамбердиев, Алижон Пайгамов, Абдуқаҳҳор Ниёзов, Соддиқжон Азизовлардан олган қимматли тажриба ва пухта маслаҳатлари ишончли жавоб қайтарди.

У эринмай одамларнинг сирли руҳиятини ўрганди. Шомуродбува Холматов, Уринбой Пирматов каби кўпни кўрган, мураккаб ҳаёт қозонида қайнаган ўнлаб доно деҳқонлар билан тонгни тунга улаб суҳбатлашди. Гектарлар оралаб пиёда кезди, ер билан тиллашди, дардига худди моҳир шифокорлардай қулоқ тутди. Ҳеч қанча вақт ўтмай қўли қадоқ, бағри сахий даласидай кенг меҳнаткашларнинг беғубор кўнгилларидан жой олиши, назарига тушиши унинг ўз ишига бўлган чексиз муҳаббатини янада товлантириб юборди. Ариқларни кўздан кечириб, уларга оро берди, сувлар эркаланиб оқа бошлади. Қадди долга айланган боғлар, ўзини танимай қолди. Чағали, Қорақалпоқ, Таптиқ Сарой, Қўрғонча, Ялтир, Оқжар, Капасарой, Жургун, Бойдовул, Шукурхўжа, Доимобод, Катта Турк қишлоқларининг йўлларига кўзгумисол асфальт ётқизилди. Туманда биринчи бўлиб марказлашган сув ҳавзаси бунёд этилди. Машина ва тракторларни тамирлаш устахонаси, гишт, консерва заводи, захларни қочирувчи Абдусамад, Шўркўл насослари мунтазам равишда хизмат қила бошлади.

Ширкат идораси ва уни ўз оғушига олган «Истиқбол» номли Янги қишлоқ тез кунда қад кўтарди. Уй-жой муаммосини билан қийналиб яшаётган 60 хўжаликнинг бошига бахт қуши кўнди.

Пахтачи? Пиллачи? Уларнинг пешонаси ҳар йили юздан чиқмади. Ҳаракатчан, омадли раҳбари борлигидан кўкраги тоғдай кўтарилган нуроний отахонлару, мунис онахонлар юрак-юракларидан дуога қўл очдилар.

Райком Рафиқжон акани анча ўтириб қолган хўжаликка юборишни лозим топди. У «иссиқ ўрнимни совутмай»... деб туман раҳбарларига айтмоқчи ҳам бўлди. Лекин Охунбобоев номли ширкатлар уюшмасида ҳам кимдир ишлаши, дардига қулоқ солиши керак-ку! Рафиқжон ака Янги жойга ўтиши биланоқ у ердаги оқсоқ соҳаларни ипидан-игнасигача таҳлил қилиб, ҳар бир тармоққа ишнинг кўзини биладиган, омилкор кишиларни топиб қўйиб ва одатдагидай тезда ишга киришиб, Ғумойлидан уюшма марказига қадар газ трубасти тортқизиб келди. Чек, Оқмачит, Чодаклик, Олтиқуш, Чинобод қишлоқларини «зангори олов» билан таъминлаш ишларини қизгин бешлаб юборди. Қияли, Қақир аҳолиси Янги мактаб қурилишини эшитиб бошлари осмонга етди. Шунинг ҳам алоҳида таъкидлаш лозимки, 500 кишини иш билан таъминлай оладиган халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи «Бузрук», «Шарқ юлдузи» фирмаларини ташкил қилди.

Рафиқжон Қурбонов қаерда ишламасин, фақат тинмай изланади, ўзидан бир эсдалик қолдириш учун янгилик кашф этади. «Сирдарё» жамоа хўжалигида фаолият кўрсатган пайтларида «Ҳар бир қишлоқнинг ўз боғи бўлсин» деган келажакни кўзловчи шиорни ўртага ташлаб, уни амалга оширган эди. Бу ерда шу мустаҳкам аҳдидан қайтмади. Уруш ва меҳнат фронтида жонбозлик кўрсатган қарияларимизнинг дам олишларини таъминловчи «Фахрийлар боғи»нинг барпо этилиши таҳсинга сазовор бўлди.

Рафиқжон Қурбонов қирқ йилга яқиндирки, сон-саноксиз ёшларга деҳқончилик сирларини ва муомала маданиятини сидқидилдан ўргатиб келмоқда. Турли хил лавозимларни халқчил услубда бажараётган Олимжон Юсупов, Қаяумжон Ҳошимов, Анваржон Мирсодиқов каби шогирдларининг

мақтовга арзирли муваффақиятидан устознинг шодлиги оламга сиғмайди. Улар ақл-заковатли, маслаҳатгўй, дунёқараши кенг мураббийсини ҳар доим ҳавас билан тилга оладилар. Бош мироб Маҳмуджон Худойқуловнинг ушбу дил сўзлари бунга мисолдир:

- Рафиқжон ака идорапараст раҳбар эмас. У ҳосилот билан ернинг, мироб билан сув, ферма мудирини билан чорванинг бошида гаплашади. Билмаган нарчасига ҳеч қачон от солдирмайди. Яъни, шерга тариқ, беданага суяк ташламайди.

Деҳқон Рафиқжон аканинг бахти, умрининг безаги, тандаги жони. Уларнинг орзу ва ташвишларисиз бирор лаҳза ҳам яшай олмайди. Халқпарвар ва ғамхўр юртбошимиз Ислом Каримов аҳолининг кам таъминланган табақаларини ижтимоий ҳимоя қилиш ҳақида биринчи бор сўз юритган куниеқ зудлик билан Кенгашни чақириб, ёрдамга муҳтож кишиларнинг рўйхатини олдиради ва биринчилардан бўлиб ана шундай толиққан хонадонларга ширин табассум улашишда шахсан ўзи намуна кўрсатади.

- Бошлиққа ёлчидик, - дейди шодлик оҳангида сўзларини давом эттириб бир гуруҳ кўп болали ота-оналар, - Рафиқжон укамиз жуда содда, меҳрибон, ўз соҳасининг бетакрор устаси. Кибру ҳаво унинг учун бегона. Тўғрилиқ ва меҳнатсеварлик доимий йўлдоши. Яхши-ёмон кунимизда энг яқин суянчиқ, имони бутун одам. Орамизда заррача тўсиқ йўқ. Бирингини икки қилишни ўйлайдиган, замон талабига мос, сурати-ю сийрати бир-бирига муносиб камтар ишбоши билан ишлаш биз учун катта бахт. Юртдошлари, давримиз гоёлари билан ҳамнафас, ўта ишчан ва сеvimли ўғлонини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига ноиб этиб сайлади. Рафиқжон Қурбонов мазкур ишонччи оқлаш йўлида бор кучини, истеъдодини ишга солиб, сессия қарорларини амалиётга кўчириш мақсадида ҳормай-толмай меҳнат қилди.

Ҳа, Рафиқжон Қурбонов ҳақида ҳар қанча гапирсанг ҳам оз. У маънавий жиҳатдан етук, серқирра инсон. Қўшиқ ва шеърят унинг жони-ю дили. Дам олган чоғларида сеvimли Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Йўлдош Сулаймон, Комил Жўра, Ҳабибулло Саййид Ғани, Анвар Юнус шеърларини ўқиб

завқ олади. Халқ йўлидаги миллий қўшиқларни тинглаб кучига-куч қўшади.

Тумандаги шоир, ёзувчи, улуғ алломаларимизнинг таваллуд топган кунлари, фахрийларимизни рағбатлантиришга бағишланган анжуманлар, сайру саёҳатлар унинг иштирокисиз ўтмайди. Яқинда ўтказилган Ўзбекистон халқ ҳофизи Эркақори Каримовнинг 115 йиллик тўйига ҳам у бош-қош бўлди. Хуллас, унинг бекорчи вақти йўқ. У доимо янги-янги, бир-биридан юксак орзулар оғушида ёниб яшайди.

... Субҳидам. Тонг яна Рафиқжон акадан кейин уйғонганлигидан хижолатда. Қўшиқ «ер боласи»нинг бебаҳо орзу-ўйларини майин бир оҳанга йўғириб, машинанинг гуриллаган овозига жўр бўлган ҳолда узоқ-узоқларга қанот қоқмоқда.

*Гулларга шайдо, эй Тонги сабо,
Қанотларинг тут, қўнсин қуйларим.
Дилим англасин, ул нури сиймо,
Қуйга йўғирилган орзу-ўйларим.*

НАДОМАТ (Воқеий ҳикоя)

Обиджон ака катта ўғлини уйлади-ю, тинчи бузилди. Бунга сабаб, Хосият опа бўлди.

Хосият опа ўгли армиядалигида иложи бўлса ҳар куни хат ёзиб: «Ўғлим, илоё умринг узоқ бўлсин, яхши хизмат қилгин, бизни уялтирма. Даданг билан менинг сендан умидимиз катта. Ўзингга муносиб қаллиқ ҳам топиб қўйганмиз. Бирам ажойиб, бирам ажойиб қиз бўлганки, ҳозиргача бунақасини онаси туққан эмас. «Ой деганда юзи бор, кун деганда кўзи бор». Шундай чиройли қизни олиб бериб, юрагимдаги орзуларимни бир ушатай», деб кеча-ю, кундуз яхши ният қиларди.

Ўғлининг келишига бир ой қолди, деганда, у қуш уйқу бўлиб қолди. Эшик тиқ этса кўчага қарарди. Қўшнисининг эшиги олдига бирорта машина келиб тўхтаганда, ҳовлиқиб чиқиб келган кунлари жуда кўп бўлган. Мана шундай меҳрибон она бугун ўғлини ҳам, келинини ҳам ёқтирмайди. «Кўргани кўзи йўқ»...

Обиджон ака бу аҳволни бировга айтиб, кўнглини ёзай деса, ҳар кимга ҳам айтадиган гап эмас. Ичига ютишдан бошқа чора йўқ.

«Ҳой, хотин, ақлингни едингми, улар ҳали ёш, нимани кўрибди. Ўғлинг ёмон бола бўлмаган бўлса. Яхшигина, олий маълумотли шифокор. Айримларга ўхшаган безори бўлиб, «устингдан тегирмон тоши юргизаман», деб турса қўлингдан нима ҳам келар эди. Ахир келининг нон ёпишни, сигир соғишни, овқат пиширишни билмаса яхши гапириб ўзинг ўргат. Ўзинг ҳам аввал жуда мақтагудай эмасдинг-ку? Мана қўшнимиз Кўпайсин холанинг келинини қара! Янги келганда худди шунақа эди. Бугун эса таърифи оламга сиғмайди, маҳалла ҳавас қилади. Ҳамма ҳам онасининг қорнидан ўрганиб тушавермайди-ку!» деса «сиз ҳеч нарсани билмайсиз», деб зарда қилиб, тумтайгани тумтайган.

Обиджон акага жуда қийин бўлди. Бечора қайси бармоғини тишласин. Хосият опа билан салкам ўттиз йилдан буён ҳаёт кечириб, сира сен-менга борган эмас. Буниси бўлса пушти камаридан пайдо бўлган фарзанди...

Бугунги хархаша эса анчадан бери маддалаб бораётган чипқоннинг ёрилиб кетишига сабабчи бўлди.

- Шунақаям нўноқ қиз бўласизми. Наҳотки кир ювишни ҳам билмасангиз. Аянгиз ўргатмаган экан-да! Арзанда қиз бўлиб юраверган экансиз-да! Аттанг! – Хосият опа гап билан узиб-узиб ола бошлади.

- Қўй, эрта биланда ўзингни ҳам буларни ҳам таъбини хира қилиб нима қиласан! Ҳафтада бир марта дам оладиган кун бўлса...

- Сизнинг ишингиз бўлмасин. Қиз бола деган саранжом-саришта бўлиши керак. Бу кишининг уйига кирган одам ўзини топа олмай қолади. Ҳу-у куни, акамнинг хотини Буайша келган эди, номусларга ўлай-ўлай дедим. Қани энди ер ёрилса-ю кириб кетсам.

- Жуда ошириб юборасанда, жа сен айтганчалик эмасдир.

- Сиз доим бу кишини тарафини олганингиз олган.

- Уялтирмаймиз аяжон, айтганингизни қиламиз, - деди Азизжон билан Зулфия эркаланиб.

- Аяжон дема, сен менинг умидимни пучга чиқардинг, шарманда қилдинг! Шарманда!

- Нега бундай дейсиз, аяжон? Бир оғиз гапингизни қайтармаса, айтганларингизни ҳаммасини ўрганиб олган бўлса, яна нима қилсин. Мен бўлсам қариганларингизда роҳатимизни кўринглар, дейман.

- Агар сен шуларни чиндан ҳам ўйлаганингизда эди, менинг чизган чизгимдан чиқмаган бўлардинг. Яшшамагур!

Азизжон энди ўзини тутиб тура олмади. У онасига қандай қилиб: - «Ҳали ҳам ўша мен айтган қизни оласан» демоқчимисиз!, - деб бақириб юборганини билмай қолди.

- Ҳа! Ҳа! Ҳа! Сен гапимга кирмадинг. Холангни олдида ер билан яксон қилдинг. Билиб қўй, Зулфияни ўнта боласи бўлгандаям сенга барибир хотин қилдирмайман! Ҳозир жавобини берасан! – деб туриб олди.

Азизжон армиядан эсон-омон келгандан кейин онасининг уйланиш ҳақидаги фикрига унчалик рўйхушлик бермади. У Андижон медицина институтига ўқишга кетди. Ўзи билан бир гуруҳда ўқиётган синашта Зулфияга кўнгил қўйди. Бу Хосият

опанинг юрагидаги ниятларини чиппакка чиқарди... Лекин нима қилсин, кўзининг оқу қораси шу фарзанди-да, рози бўлмасликнинг иложи қанча. Катта тўю томоша қилиб, элга дастурхон ёзиб Зулфияни келин қилиб олиб келди. Обиджон ака келинининг худди узукка ярашган кўздай ўғлига мос тушганлигидан боши осмонга етди. Тўйдан кейин ҳамма қариндош-уруғлар юз очдига келдилар. Рисолат опа-чи?.. Унинг ақлсизлиги Хосият опанинг эски ярасини кўзгатиб юборди. Янги машмашаларнинг бошланиб кетишига сабаб бўлди.

- Бўлди! Бўлди! Шундан бошқа гап йўқми сенга! Иккаласи аҳил бўлса, сен билан мени ҳурмат қилса, бир хилги келинлардай бетингдан олмаса, қудаларимизнинг сира баҳоси йўқ. Яна сенга нима керак? Ҳа майли, унга уйладинг ҳам дейлик. Эртадан кейин болангга ёқмай, қўйиб юборса арзидодингни қайси қозига бориб айтасан. Ўзингдан ўтар гап йўқ. Ҳу Ботиржон билан Ҳалимани қара, мажбурлик остида турмуш қуришди, охири вой бўлди. Буниси ҳам майли-я, қариндош-уруғлар юз кўрмас бўлиб кетишди. Сен, албатта, шундай бўлишини хоҳламайсан-ку! Ўткинчи араз учун ўзингни шунчалар қийнайсанми? Унинг ҳам балки ўзи ёқтирган йигити бордир. Сен айтган замонлар ўтиб кетди, - деди Обиджон ака хотинига.

Лекин Хосият опа ўзининг билганидан қолмади. Шундай бўлса ҳам Обиджон ака яна бир неча бор инсофга чақириб кўрди. Азизжон билан Зулфия онасининг кўнглини топиш учун кўлидан келган ҳамма нарсани бажарди. Барибир ўтирса ўпоқ, турса сўпоқ деб, қилдан қийиқ чиқариб, уларнинг ширин турмушини бузишга ҳаракат қилаверди. Байрам баҳонасида келтирган совғаларини бурнидан чиқарди. Ўша топда Обиджон ака босди-босди қилмаганда бутун маҳаллани бошига кўтариши ҳеч гап эмас эди.

«Гапни гапир ўққанга...» деганлари рост экан. Ҳатто эл-юртнинг обрўли кишилари, тегишли ташкилотлар аралашганда ҳам «Ўғлим хотинини қўйса қўйди, қўймаса бундай ўғлим йўқ» деб икки оёғини бир этика тиқиб олди...

Зулфия ўша кунги кўнгилсиз воқеадан кейин ўзини қаерга қўйишини билмай қолди. Бутун дунё кўзига зим-зиё бўлиб

кетди. Азизжондан яшириб аччиқ-аччиқ йиғлаб олди. «Қанча-қанча қизлар ўзини ёкиб юборди, дарёга ташлади, машина ёки поезднинг остига отди...» – вассас хаёллар... Сесканиб кетди Зулфия. Йўқ! Йўқ! Уларни ёқлаб бўлмайди. Улар ҳаётнинг арзимаган қийинчиликларига чидай олмаганлар. Ота-оналарининг бир умр азоб ичида, фарзанд доғида эзилиб яшашларини чуқур ҳис қилмаганлар, фарзандларини-чи?! Уларнинг олдида гуноҳкор бўлишларини-чи? Йўқ! Йўқ! Уларни ёқлаб бўлмайди. Улар ақлсизлик қилдилар. Уларнинг йўллари хатарли...

Инсон ҳаётга бир марта келади. Бекорга ўқидимми? Олган билиминми беморлар дардига малҳам қила олмасам, одам бўлиб қаерга бордим. Бир оғиз ёмон сўзни деб... Йўқ! Йўқ! Азизжон менинг бахтим... Эрдан чиқиб эрга тегишнинг бети қурсин! Хосият онамлар ҳам шундайлигича ўтиб кетмас. Бу қора кунларнинг бир кун ёруғлиги ҳам бордир... Дадам бечора... Эҳ, бизни деб икки ўт орасида қолди... яхшиям шу дадамлар бор экан.

Хосият опачинг нияти бутунлай бошқа. Нимэ қилса-ю Зулфиядан қутулса. Унинг кеча-ю кундуз ўйлаган ўйи, куйлаган «куйи» мана шу.

Кунларнинг бирида Обиджон ака тунги сменадан қайтиб дарвозасига яқинлашганда ичкаридан шовқин овози эшитилиб қолди:

- Хотинингни қўясан бошқа гап йўқ!

- Мени мунча қийнайсиз?! Аяжон!

- Мен ҳеч нарсани билмайман! Мен ҳаёт эканман, сен у билан турмуш қурмайсан. Ё мени ёки уни дейсан, гап тамом!

- Ая!

Обиджон ака «Оббо лаънатией, ўз билганидан қолмади-я» деганича эшик олдида серрайиб турарди.

- Қўймайсанми?!

- Ая! – яна илтижо қилди Азизжон.

- Қўймайман дегин?! Ундай ифлосга менинг уйимда жой йўқ!

- Ҳақорат қилманг!

Хосият опа борган сари қутуриб, жазаваси тутиб борарди. Унга фақат ўгли хотинидан ажралса, ўзи кўз тагига олиб юрган кизни келин қилиб тушириб келса бўлди. «Ниятга етиш учун ёлгонларни тўқиб ташласа зиён қилмайди, - ўйлади Хосият опа рўппарасида турган эрига парво қилмай, - шу Зулфиядан қутилиб олсам, кейин ўғлимдан ҳам, дадасидан ҳам кечирим сўрайман. Яна боягидай бўлиб кетамиз». Даҳшатли тухмат оғзидан чиқиб кетди.

- Сен сўтаксан! Латтасан! У даданг билан!..

- Нима?!

Азизжоннинг кўзлари чақнаб кетди... Тили калимага келмай қолди.

Обиджон аканинг қулоғи тиниб қўл-оёғи мажолсизланди, кўз олдини қоронғулик боса бошлади. Агар бутун кучини йиғиб ўзини қўлга олмаганда борми-ди, остонадан бир қадам ҳам нарига ўта олмай қоларди.

Хосият опа Обиджон аканинг қалтироқ ичида турганини кўриб баттар ловуллаб кетди. Қанча ёмон гапи бўлса ҳаммасини юзсизлик билан тўқиб ташлади.

Обиджон ака «куҳ» деди-да бошини қўли орасига олганча ерга ўтириб қолди. Аъзойи баданидан совуқ тер чиқиб, тирноғиннинг учигача зириллаб кетди. Хосият опа билан бирга ўтказган кунларига ачинди... у ичида ўзи билан дардлаша бошлади: «Нима қилсам экан, бошимни олиб чиқиб кетайми. Маҳалла-куй нима дейди. Болаларимнинг кўпи ёш. Уларнинг тарбияси нима бўлади. Тирик етим деган иснодга қандай чидайди. Менчи? Бу – мард одамнинг иши эмас... бургага ачиқ қилиб, кўрпани куйдириш керакми? Йўқ! Хосиятдан воз кечсам кечаманки, лекин мана бу икки ёшнинг ҳаётини барбод бўлишига йўл қўёлмайман», - деб қатъий қарорга келди-да, аста қаддини кўтарди ва оғир нигоҳи билан атрофга совуқ назар ташлади. Ҳаммаёқ жимжит. Уйдаги барча нарсалар ғамли тусда унга тикилиб боқар, рўппарасидаги бурчақда даҳшатдан дир-дир қалтираётган икки яшар ўғлини бағрига маҳкам босганича «дада, сизда айб йўқ» дегандай Азизжон мўлтираб ўтирар. Ундан сал нарида Зулфия тинимсиз оқаётган дардли кўз ёшларига пишилиб энтикиб, энтикиб йиғларди.

Обиджон аканинг ғазаби қайнаб кетди... Йўқ... Яна ўзини босди... Агар шу топда шайтоннинг гапига кирса борми? Ҳай, ҳай... Ҳамма нарса остун-устун бўлиб кетарди. Шунча вақтдан буён қилган тоат-ибодати бир лаҳза ичида кўкка совриларди. Одамлар орасида абадул-абад юзи қора бўлиб қоларди. Обиджон ака мана шуларни ўйлаб Хосият опага ҳеч нарса демади. Лекин ундан бутунлай кўнгли совиди. Ҳаётини биргаликда давом эттиришга кўзи етмади: «Салкам ўттиз йил турмуш қурган эдим-а. Хосият шуларни ўйламади-я. Инсон деган шунчалар калта ўй, фарзандига шунчалик шафқатсиз бўладими? Улар тиниб-тинчиб кетса ота-онанинг бахти-ку. Бир парча этни одам қилгунча ҳазилакам орзу қилганмиди. Шу умидларига ўзи қарши борса-я. Зулфияни менга ўйнаш қилди. Ўйнаш... Эҳ... Топган ҳийласини қаранг-а. Бунга қандай чидаш мумкин. Чидашнинг ҳам чегараси бор-да. Қайси тил билан шундай дейишга журъат этди. Ёки ақлдан озганми? Бўлди энди, унга насиҳат қилиб чарчадим. Пичоқ бориб суякка етди. бошқа йўл йўқ...».

Обиджон ака «афсус, афсус» деганича оғир-оғир қадам ташлаб ташқарига чиқиб кетди.

Шундан буён анча кун ўтди. Бугун яккалик азоби ўжар онанинг юзига сўниқлик пардасини ташлаган. У чорбоғ эшиги остидан кун ботар томонга ўтиб кетаётган «Ширин сой» қирғоғида ғамли кўзларини бир нуқтага тикканча эзилиб ўтирибди... Кўпириб оқаётган сув эса елкасида ўтирган одамга заррача ҳам парво қилмай, гоҳида қанотларини майсазор қирғоқларга босиқлик билан уриб-уриб, ўз йўлини давом эттирмоқда.

ХАЗИНАБОН

Кўқон шахрининг Жаҳоноро маҳалласидаги уста Кўлдош аканинг одмигина хонадони. Ҳовлининг этак томонидан ўтиб кетган ариқча бўйидаги мажнунтол тагида, бағри кенг супада Ҳожибиби опа кўни-кўшнилари билан тўлланишиб дўппи тикишар, ўртада патефон, унда Ҳалима Носирова, Тамарахоним, Лутфиҳон ая, Бобораҳим Мирзаев, Муҳиддин Қориёқубовларнинг кўнгилларга ором бергувчи пластинкалари ўйнаб турар, 5 ёки 6 ёшлар чамасидаги бўлали бир бола онасининг пинжига кириб, қўшиқларни жон қулоғи билан эшитарди.

Кўлдош ака ўғлидаги бундай хусусиятни пайқаб қолгандан кейин бугунни эртага қўймай унга патефон олиб берди...

Ғиёсиддин 17-18 ёшларга борганида Ҳамза номидаги Кўқон Давлат Мусиқали драма театрининг истеъдодли доирачиси Жўрабой акага шогирд қилиб берилади. Зеҳни ўткирлигидан тез кунларда «Туя ўйини», «Пилла», «Занг ўйини», «Сарбоз» «Ноғора баёт», «Мискин» каби халқ классик доира йўлларини мукамал ўрганиб олади.

Ғиёсиддиннинг санъатга шайдолик йиллари Кўқондаги боғ ва чойхоналарнинг гуриллаган, файзга тўлган бир даврига тўғри келади.

Ҳа, Ғиёсиддин аканинг санъати борган сари театр ва халқ «Кўшиқчилик кечалари»нинг тафтида тобланиб борди. У атоқли ҳофизлар – тошкентлик Ортиқхўжа Имомхўжаев, тожикистонлик Маъруфхўжа Баҳодиров, марғилонлик Маъмуржон Узоқов, Тиллахон акаларнинг нафасларидан баҳра олди, ўрни келганда уларнинг кўшиқларига усул ташлаб берди. Даҳо санъаткоримиз Жўрахон Султоновнинг назаридан ўтди. Унинг айтишича, кунларнинг бирида марғилонлик дўсти, созанда Қаюмхон акадан хат келади. Унда: «Биз келгуси шанба куни Ноибнинг кўпригидаги Бурҳонжон аканинг тўйига борамиз, Жўрахон ака ҳам ташриф буюрадилар. Сиз албатта келинг», - деб ёзиб қўйилган эди.

Тўй тамом бўлгач, меҳмонлар машиналарини қўйиб келган Чорсудаги Алиевнинг карвон саройи томон юра бошлашади. Озгинадан кейин Жўрахон ака оёғи қаттиқ азоб бераётганлигини, юришни сира иложи йўқлигини айтади. Шунда Ғиёсиддин ака ҳеч ўйланиб ўтирмай, шундай беназир инсонга хизмат қилишни ўзига шараф деб билиб, уни юксак эътиқод билан опичлаб, машинага қадар етказиб қўяди. Жўрахон ака Ғиёсиддин аканинг олийжаноблигига тан бериб: «Келажакда эл севган санъаткор бўлгин, ўғлим», дея оқ фотиҳа беради.

Бу воқеа унинг ҳаётида катта бурилиш ясади, ўзига талабчанлигини оширди, янги-янги, нозик усуллар топишига сабабчи бўлди, Ғиёсиддин ака фақат доира чалиш санъати билан чегараланиб қолмади. «Бир йигитга етмиш ҳунар оз», деган халқ мақолига амал қилиб, машҳур Пўлат қизиқнинг ўғли Жўра қизиқдан аския пайровларини ўрганади. Уста-шогирд ҳамкорликда «Эр хотиннинг уриши, дока рўмолнинг қуриши», «Қилмиш-қидирмиш», «Қарз», «Туш», «Эснаш» каби ўндан ортиқ ҳаётимиздаги камчиликларга ўт очувчи миниатюралар ижод қилиб, мухлисларнинг ҳурматини қозонади.

Ҳозирги кунда шаҳар, вилоят ва жумҳуриятимиздаги бирорта анжуман унинг ичак-узди аския ва қизиқчиликларисиз ўтмайди. У кўп меҳнат, машақатлар эвазига эл севган санъаткор даражасига кўтарилди.

Ота-боболаримиз келажак авлодларига қандайдир яхши нарсалар қолдириш ҳақида ўйлаб иш тутганлар. Бепоён боғлар, саломатликнинг гарови ҳамомлар, жилоси кўзни қамаштирадиган, доврўғи етти иқлимни тутган умрбоқий кошоналар бино этганлар.

Улар яратган меҳнатсеварлик, тинчлик, қаҳрамонлик, ватанпарварлик, дўстлик, одамийлик, меҳр-шавқат, сахийликка чорловчи эртақлар, дostonлар, қўшиқлару мақоллар, маталлар, ривоятлар, ақл ва хотирани чархловчи, мустаҳкамловчи топишмоқлар халқимиз орасидаги талантли ижодкорлар, ижрочилар орқали оғиздан оғизга, устоздан шогирдга ўтиб,

бадий жихатдан янада пишиб-етилиб, бизга қадар етиб келган.

Мана шулар ҳақида ўйлаганимда, Ғиёсиддин аканинг яна бир қирраси – санъатимиз дурдоналарини асрлардан-асрларга элтувчи хазинабон эканлигини гапирмасликни иложини тополмай қоласан. Унинг 35 йилдан ошиқ вақт ичида тўплаган жавоҳирлар сандиғидаги пластинкаларнинг сони яқин мингдан ошиб кетди. Бундан ташқари, 25 йилдан бери магнит ленталарини ҳам зўр иштиёқ билан йиғиб келмоқда.

Ушбу хазинадан 1905 йилда Лондонда чиқарилган қўшиқлардан тортиб, Акбар Хайдаров, Хожихон Болтаев, Жўраҳон Султонов, Ваҳобжон Фаёзов, Шерқўзи Бўйқўзиев, Мелиқўзи Юсупов, Турдали Эргашев, Маъмуржон Узоқов каби устоз ва шоғирдларнинг қўшиқлари жой олган. Ғиёсиддин аканинг меҳнати беқиёс. Унинг тирноқлаб йиққан бойлигидан ҳамма манфаатдор.

Яқинда Ғофур Ғулом номидаги Қўқон адабиёт музейи ходимлари Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» спектаклини сўраганларида унга қўшиб Мулла Тўйчи ҳофиз, Бобораҳим Мирзаев, Абдуллажон Охуновларнинг нодир овозлари битилган грампластинкаларни ҳам ҳада этди.

Муқимий боғи маъмуриятининг илтимосига кўра хазинадаги пластинкалардан 200 дан ортиғини ва бир неча кассеталарни уларга келтириб беради.

Боғ радиоузели 1989 йил 1 августдан бошлаб дам олувчилар учун замонавий қўшиқлардан парчалар, аскиялар, мақомлардан тузилган концерт бера олиш имкониятига эга бўлди. Айниқса, «Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти Қўқон корхонаси»га қилган хизматлари таҳсинга лойиқдир. Улар томонидан берилган «Ташаккурнома»даги ушбу сўзлар фикримизни тўла тасдиқлайди: «Корхона радиоузели орқали Ғиёсиддин Абдураҳмоновнинг грампластинкалар коллекцияси-дан олинган турли жанрдаги асарлар эшиттириб борилади.

Унинг коллекцияси «Яхши дам – меҳнатга ҳамдам» номли мусиқали эшиттиришларимизда қўл келмоқда ва корхонамиз меҳнат аҳлига манзур келмоқда.

Ғиёсиддин ака республика аскиячи ва қизиқчилар конкурсининг лауреатидир. Шуни ҳам айтиш керакки, санъат унинг иккинчи истеъдоди. Аслида, у 25 йилдан буён Қўқон электр машинасозлик заводида чилангар-йиғувчи, ғалтақларни лакловчи, кейин пайвандловчи, 1986 йилдан бошлаб 1-цахда армировкачилик ишини бажариб келди. У «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медали ва «Меҳнат ветерани» нишони билан тақдирланган.

Ушбу китобни юзага келишида чин юракдан ёрдам берган улуг инсонларга муаллиф ўзининг самимий миннатдорчилигини билдиради.

2002 йил 16-18 Май Қўқон шаҳри Аския ва қизиқчиларнинг аъъанавий республика кўрик танлови. Оталар чойхонаси, чойхонаси таниқли қизиқчи ва аскиячи Гиёсиддин Абдурахмонов

Назиржон Назаров, ношир-матбаачи
«Чуст босмахонаси» М.Ч.Ж. директори, Шукурхон
ҳожи Тошхожаев билан

МУНДАРИЖА

Кўнглимдаги гаплар	2
Соатимни ечиб қўйдим	3
Тонг	4
Ҳол	5
Садоқат	5
Ўзингдан айирма ватаним... ..	6
Умидимнинг тағларида қор	7
Шоир бўлиб кетади (<i>Фазрият</i>)	8
Куз	9
Қоя	10
Ўзбегим	11
Поклик	12
Гўзал гуртепа	13
С-хий дарахт (<i>Муроджон Ашуровга</i>)	14
Сизни ёд айлар замон (<i>Устоз Чархийга</i>)	15
Жала	16
Капалак	16
Машраб газалига татаббуъ	17
Тўрт томчи ёмғир	18
Совчи (<i>Ҳазил</i>)	18
Сени кутгайман	19
Бевафога	20
Наҳотки сиринг пинҳон (<i>Тазмин</i>)	21
Интизор этма... ..	22
Дилбаргинам, Дилбаржон	23
Кулишларинга борман (<i>Чустийга назира</i>)	24
Жонга боқ, жононга боқ	25
Кутганлигим рост	26

Рад этмангиз	27
Ёрим берган рўмолча	27
Қолмасин уволимга	28
Файирлардан айлагин йироқ	29
Шеър дегани (<i>Устоз ва талабчан шоир Ҳабибулло Саййид Фанига ҳазил шеър</i>)	30
Самарқанд наволари	31
Армон	32
Самарқанд	33
Шарқ таронаси	35
Сўрайман узр	38
Самарқанд ҳавоси	39
Кўргони келдим	40
Садоқат	41
Киприкдаги ёш (<i>Ёднома</i>)	45
Аммамнинг патири	48
Илоҳий нафас (<i>Ёднома</i>)	50
Тонгни ўйғотган йигит (<i>Очерк</i>)	53
Надомат (<i>Воқеий ҳикоя</i>)	58
Хазинабон	64
Мундарижа	70

Назиржон НАЗАРОВ
(Меҳрий)

КИПРИКДАГИ ЁШ

Муҳаррир: Хабибулло САЙИД ҒАНИ
Техмуҳаррир: Ғ. МУЛЛАБОЕВ
Мусаҳҳих: С. ЯҲЎЕВ
Компютерда саҳифаловчи: Д. ДАВЛАТҚУЛОВ

Теришга 20.01.2006 йилда берилди. Босишга 10.03.2006 йилда рухсат этилди. Газета қоғозига офсет усулида чоп этилди. Бичими 60x84 1/16. Ҳажми 4,5 босма табоқ. Адади 1000 нусха. Буюртма № 185. Баҳоси келишилган нарҳда.

«Фарғона» нашриёти. 712014. Фарғона шаҳри, Соҳибқирон Темур кўчаси, 28-уй.

«Чуст босмаҳонаси» МЧЖ, Чуст шаҳри, Сўфизода кўчаси, 8-уй.